

Megindító történetek: Generációk

Játékok, találkahelyek és kedvenc helyszínek: Audio séta

Oktatási útmutatókat, tippeket és tananyagokat tartalmazó
kézikönyv egy intergenerációs projekt részére

Ezt a kézikönyvet az Európai Unió egész életen át tartó tanulás programjának keretén belül egy olasz és német partnereket tömörítő csoport hozta létre 2009 és 2010 között. A társszerzők olaszországi és németországi szervezetek voltak. A *Megindító történetek: Generációk* nevű projekt célja olyan képzési tanfolyamok kidolgozása és tesztelése volt, amelyek aktív média tevékenységeken keresztül segítik a generációk közötti párbeszédet és kommunikációt. Az ebben a kézikönyvben leírt tanfolyami példákat és tantervet nem kereskedelmi célokra díjmentesen lehet felhasználni.

A *Megindító történetek: Generációk* program szerves része a *Crosstalk* projektnek, amiben kilenc partnerszervezet, köztük közösségi rádiók, induló médiumok és egyetemek működtek együtt. Céljuk az volt, hogy Európában valamennyi olyan embernek lehetőséget nyújtsanak médiaanyagok készítésére, akiknek rendszerint nincs alkalmuk médiajelenlétre és akiknek a társadalmi, politikai és kulturális élményeik, véleményük ritkán kap publicitást. Az eddig elkészített tanulási és oktatási anyagok díjmentesen letölthetők erről az internetes weboldalról: <http://www.crosstalk-online.de>

Project Number: 141823-LLP-1-2008-1-DE-Grundtvig_GMP
Grant Agreement: 2008-3430/001-001

Kiadta a University of Education Freiburg (Németország), 2010. október

Részvevők

Dr. Traudel Günnel (projekt koordinátor),
Anja Bechstein (asszisztens),
University of Education Freiburg, Németország

Gesine Kulcke,
szabadúszó média oktató és újságíró,
Stuttgart, Németország

Carmen Kunz, Anke Halbritter, Petra Gottselig,
Freiburg Youth Work Foundation, Németország

Dr. Giulia Pelillo,
University of Heidelberg, Németország

Prof. Dr. Beatrice Barbalato,
Mediapolis-Europa, Róma, Olaszország

Az Európai Bizottság támogatást nyújtott ennek a projektnek a költségeihez. Ez a kiadvány (közlemény) a szerző nézeteit tükrözi, és az Európai Bizottság nem tehető felelőssé az abban foglaltak bármilyen felhasználásért.

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	- 3 -
1.1 Egy audio séta a környéken: Projekt leírás és célok .... Fehler! Textmarke nicht definiert.	
1.2 A kézikönyv tartalma és szerkezeti felépítése ..... Fehler! Textmarke nicht definiert.	
2. Intergenerációs kommunikáció	- 5 -
2.1 A fiatalok és idősek közötti párbeszéd.....	- 5 -
2.2 Játékok, találkahelyek és kedvenc helyszínek mint a kommunikáció ösztönzői...	- 5 -
2.2.1 A találkahelyek és játékok kérdéséről.....	- 6 -
2.2.2 A kedvenc helyszínek kérdéséről	- 7 -
2.3 Hogyan közeledek egy olyan emberhez, aki hatvan évvel idősebb nálam?.....	- 7 -
Bibliográfia	- 8 -

Freiburg, Ebnet: Játsszóhelyek: Egy audio séta a környéken

→ *A projekten belül megvalósított példa egy általános iskolában délután egyéni tanulókkal*.....

	- 9 -
1. A találkahely: Freiburg, Ebnet (Németország)	- 10 -
2. A projekt megvalósításának lépései	- 10 -
2.1 A közösség tájékoztatása a projektről	- 10 -
2.2 A résztvevők	- 11 -
2.3 Az egyéni tanfolyami foglalkozások.....	- 13 -
3. Kilátások a jövőre	- 27 -

Játékok és játsszóhelyek: Egy audio séta a környéken és a játékok rövid ismertetése

→ *Egy példa a projekt iskolai tantervbe történő beintegrálására*.....

	- 29 -
1. A helyszín: Castelluccio Valmaggiore (Olaszország)	- 30 -
2. A projekt megvalósításának lépései ..... Fehler! Textmarke nicht definiert.	
2.1 Előkészítés / Tájékoztatás a projektről ..... Fehler! Textmarke nicht definiert.	
2.2 A résztvevők	- 32 -
2.3 Időbeosztás/ Egyéni foglalkozások.....	- 34 -
3. Következtetések/ Kilátások a jövőre	- 50 -

Kedvenc helyszínek: Egy audio túra a környéken

→ *Példa egy tanterven kívüli ifjúsági projektre*..... **Fehler! Textmarke nicht definiert.**

1. A helyszín: Freiburg St. Georgen (Németország)	- 53 -
2. A projekt megvalósításának lépései ..... Fehler! Textmarke nicht definiert.	
2.1 A projekt meghirdetése..... Fehler! Textmarke nicht definiert.	
2.2 A résztvevők	- 54 -
2.3 Egyéni foglalkozások	- 56 -
2.4 A projekt megvalósítása során levont következtetések	- 68 -
3. Összefoglaló és távlatok	- 69 -

MELLÉKLETEK

1. Bevezetés

1.1 Egy audio séta a környéken: Projekt leírás és célok

Iskolák, ifjúsági klubok, közösségi központok, idősek napközi otthonai éppen úgy, mint a városok, falvak, nemzeti és regionális intézmények és az Európai Unió célul tűzték ki, hogy a fiatalok és idősek közötti valódi együttműködést elősegítik, szorgalmazzák és törekszenek a fenntartására.

Ez a kézikönyv leírja, miként valósítható meg ez a generációk közötti együttműködés egy média projekt keretén belül. Az itt bemutatott projekt, a „Játszóhelyek és kedvenc helyszínek: Audio séta a környéken”, idős lakosokat és gyerekeket/fiatalokat hív meg, hogy beszélgessenek és azután együttes tevékenység, egy közös médiaanyag elkészítése során ismerjék meg egymást. Ennek folyamán az idős polgárok és a gyerekek/fiatalok meglátogatják múltbéli és jelen játszóhelyeiket, kedvenc tartózkodási helyeiket, interjúkat csinálnak sorban egymással és elkészítenek egy audio városnézést, ami a hallgatót végigvezeti a tényleges helyszíneken.

A projekt során a résztvevők technikai ismeretekre is szert tesznek, de nem ez az elsődleges célja a tevékenységnek. A projekt inkább arra koncentrál, hogy az idős emberekben éppúgy, mint a gyermekekben és a fiatal emberekben felkeltse a vágyat, de egyben erősítse bennük az önbizalmat - és ehhez ellátja őket a szükséges ismeretekkel is – abban a tekintetben, hogy a helyi médiumban publikált történeteikkel aktívan hozzájáruljanak saját közösségük életéhez.

Nem csupán a résztvevők profitálnak a projekt eredményeiből, hanem azok is, akik később használják majd az audio 'idegenvezetést' és végigcsinálják a túrát vagy városnézést megismerve a környéküket és ezzel erősítve a közösséget egybetartó szálakat.

A környék illetve a kisebb közösség iskoláiból, ifjúsági klubjaiból, idősek napközi otthonából és más találkahelyekről toborzott csoportok vehetnek részt a „Játszóhelyek és kedvenc helyszínek: Audio séta a környéken” című projektben. Ebben a kézikönyvben a projektet három meglehetősen eltérő karakterű teszt tanfolyam gyakorlati példáin keresztül mutatjuk be. Ezeket a kurzusokat az alábbi helyszíneken szerveztük meg:

- 2009 tavaszán Freiburg-Ebnet-ben (Németország) általános iskolai tanulókkal és idős polgárokkal,
- 2010 májusában Castelluccio Valmaggiore-ban (Olaszország) általános iskola ötödikes és gimnáziumi elsős diákokkal és idős polgárokkal valamint

- 2010. május/júniusban Freiburg-St. Georgen kerület fiatal és idős polgáraival, (Németország).

1.2 A kézikönyv tartalma és szerkezeti felépítése

Szándék szerint a kézikönyv pedagógusok, tanárok, szociális munkások, közösségi vagy média központok és helyi közszolgálati rádióállomások munkatársai számára készült. Fő célkitűzése, hogy ösztönözze az embereket hasonló projektek kipróbálására és ehhez lényeges segítséget adjon. Általános képet ad a projektről, de ötleteket, tippeket és konkrét javaslatokat is a megvalósításhoz.

A 10. oldal után a kézikönyv három különböző és eltérő körülményekhez igazodó projekt-megvalósítási példát mutat be:

1. iskola utáni tevékenységként egy általános iskolában, 10. oldal
2. az iskolai tanórák szerkezetébe integrálva (ötödikesek és hatodikosok), 30. oldal
3. a tanterven kívüli ifjúsági munka keretében, 55. oldal

Ezek bármelyike használható igény szerint hasonló projektek esetében kiindulási alapnak.

Ezenfelül a kézikönyv számos javaslatot tartalmaz arra, miként lehet a projektet adaptálni, hogy megfeleljen a változó nemzeti és nemzetközi körülményeknek, ami által az eltérő helyeken is biztosítani lehet a sikeres megvalósítást.

Mielőtt a tesztkurzusok részletes leírása következik, a 2. fejezet kifejti az intergenerációs kommunikáció és az intergenerációs tanulás mibenlétét az alábbi három kérdéssel összefüggésben:

- *A fiatalok és idősek közötti párbeszéd:* Milyen előítéletekkel rendelkezik mindkét oldal? Mit tudnak egymásról vagy inkább mit hisznek, hogy mit tudnak egymásról, még akkor is ha sohasem beszéltek még egymással?
- *Játékok, találkahelyek és kedvenc helyszínek mint a kommunikáció ösztönzői:* Vajon mi rejlik azon gondolat mögött (melyet mindhárom tanfolyam kipróbált a gyakorlatban is), hogy mind a gyerekek, fiatalok, mind az idős polgárok látogassanak el kedven helyszíneikre, játszóhelyeikre?
- *Hogyan közeledek egy olyan emberhez, aki hatvan évvel idősebb nálam?*

2. Intergenerációs kommunikáció

2.1 A fiatalok és idősök közötti párbeszéd

A gyerekek lármáznak, nem érdeklik őket más emberek, nem tudnak viselkedni és bárki szálljon is fel a villamosra, nem adják át az ülőhelyeiket.: Három évvel ezelőtt egy az Allensbach Intézet által készített felmérés rámutatott, hogy a megkérdezett idős emberek több mint fele tipikus jellemvonásnak tartja a fiataloknál a tisztelet hiányát és az önzést.¹ Míg az idősök szerint még a nagyon kicsi gyerekek is egész napjukat a televízió vagy a számítógépes monitor előtt töltik, addig a fiatalok azt állítják, hogy az idős emberek kizárólag a saját múltjukkal törődnek és a modern találmányokról egyszerűen tudomást sem vesznek.

Valójában azonban az idős emberek intenzíven használják az új technikai vívmányokat: Manapság a hatvan év fölöttiek többet szörföznek az interneten, mint a húsz év alattiak.² Az is tény, hogy a gyerekek sokkal kevesebbet nézik a televíziót, mint azt az idősök hiszik: A három és tizenhárom év közöttiek átlagban 87 percet nézik a televíziót naponta, ami egyharmada annak az időnek, amit az idős emberek töltenek a televíziós készülékek előtt.³

A tesztkurzusok bebizonyították, hogy a szemtől-szembe zajló intergenerációs kommunikáció feloldja a berögződött nézeteket és széles perspektívákra ad lehetőséget: Az egyik teszt tanfolyam végén egy lány megjegyezte, mennyire meglepte, hogy milyen buta dolgokat műveltek az idősök fiatakorukban. Egy idősebb hölgy pedig elmondta, hogy most ezzel egy egészen más kép alakult ki benne a gyerekekről. "El voltam bűvölve, milyen aktívak ezek a gyerekek és, hogy micsoda fantasztikus játékokat játszanak."

2.2 Játékok, találkahelyek és kedvenc helyszínek mint a kommunikáció ösztönzői

Úgy tűnik, hogy manapság egyre kevesebb alkalom adódik a generációk közötti találkozásra; a múltban gyakoribb többgenerációs háztartások elkerülhetetlen velejárója volt az intenzív nemzedékek közötti párbeszéd.

---

¹ cf. http://www.familie-stark-machen.de/files/pressemappe_generationen-barometer.pdf, 10.07.2009

² cf. www.zeit.de/online/2008/18/silversurfer, 10.07.2009

³ cf. http://www.media-perspektiven.de/uploads/tx_mppublications/Gerhards_01.pdf, 10.07.2009

Változnak az egyének életkörülményei és azok a helyek is, ahova az emberek vissza tudnak húzódni. Sok gyereknek ma Németországban saját szobája van, ami nem volt jellemző a megelőző generációk esetében.

Minél inkább nem magától értetődő a generációk közötti kommunikáció családon belül és kívül is, annál fontosabb lett a szakszerűen megszervezett találkozók jelentősége. Az ebben a kézikönyvben leírt tanfolyamok megmutatják, miként vezethet az út olyan kérdéseken át, mint 'a játszóhelyek és játékok' (Freiburg-Ebnet és Castelluccio preferált témája) vagy 'a kedvenc helyeink' (Freiburg, St. Georgen preferált témája) a valódi párbeszédig az idős emberek és a fiatalok/gyermekek között.

2.2.1 A találkahelyek és játékok kérdéséről

A szabadban történő játék még mindig nagyon élvezetes, különösen a 6 és 13 év közötti gyerekek számára, akiknek ez egyik kedvenc időtöltésük.⁴ A gyerekeknek a számítógép és a televízió ellenére megvannak a helyeik a szabadban, ahol össze tudnak jönni, ahol kiengedik a gőzt, és tanulják a körülöttük lévő világot. Valószínűtlen, hogy találkoznak az idősebb polgárokkal ezeken a helyeken és mégis az idős emberek is jelen vannak ezeken a helyeken az emlékeikben.

Mennél idősebbek az emberek, annál többet gondolkoznak a gyermekkorukról: Emberek, sőt helyek emlékképe is föl villan az emlékezetükben gyerekkorukból. A gyermekkor emlékeinek, élményeinek legélesebben megmaradó része az, amikor sikerült kiszabadulni a szülői, tanári felügyelet, gondoskodás alól. "Ha valaki képzeletében érzések és képek segítségével újra elő tudja hívni a fiatalság érzését, akkor lehetséges számára újra átélni azokat az élményeket, amelyek a valóságban már régen köddé váltak." (v.ö. Faust 2009).

Sok felnőtt szeret a gyermekkoráról beszélni. Az idősebb emberek különösen szívesen mesélnek el újra történeteket a gyermekkorukból az izgalmas részleteket kiszínezve úgy, hogy a gyerekek még jobban élvezzék azok hallgatását. Idős korban az emberek gyakran friss szemmel figyelnek fel a változó világ dolgaira, ami ritkán adatik meg az elfoglaltságok napi rutinjában élő középkorúaknak. Idős korban az embereknek végre elég szabadidejük és élettapasztalatuk van, ezért sokan közülük arra szánják az időt, hogy újra felbecsüljék a körülöttük lévő világot és felfedezzék, megértsék azt, ami új benne. Így azután a pillanat éppen olyan fontossággal jelentkezhethet az idős polgárok, mint a gyermekek számára.

A gyermekkori emlékek az időseknél sok érzéssel, érzellemmel együtt bukkannak elő, és hasonlóan a gyerekeknél a játék egy érzellemmel telített tevékenység, ami szórakoztat,

---

⁴ cf. Southwest Association for Media Education Research: <http://www.mpfs.de/index.php?id=138>, 10.07.2009

örömmel és találkozásokkal jár együtt. A játékot szabadon választjuk, külső kényszer vagy cél nélkül. A „Játszóhelyek: Audio séta a környékünkön” projekt a játékok és a játszóhelyek által kiváltott érzelmeket használja fel arra, hogy elősegítse a kommunikációt és motiválja a résztvevőket, hogy belekezdjenek egy-egy történetbe.

2.2.2 A kedvenc helyszínek kérdéséről

Ugyanez igaz a kedvenc helyszínek kérdésére. A kedvenc helyszínek szintén hordoznak érzelmi, hangulati elemeket. Megfelelő oktatási útmutatással és felügyelettel a kedvenc helyszínek éppen annyira megfelelőek, mint a játszóhelyek és játékok arra, hogy a különböző nemzedékek előítélet-mentesen közeledjenek egymáshoz. Ha olyan helyszínekről kérdezzük a különböző generációk tagjait, ahol barátokkal találkoztak, ahova el tudtak vonulni, helyekről, amiket sosem felejtene el, akkor ez arra fogja sarkallni mind a fiatalokat, mind az időseket, hogy felfedjék érzéseiket és kicseréljék élményeiket.

2.3 Hogyan közeledek egy olyan emberhez, aki hatvan évvel idősebb nálam?

A gátlásokat és kezdeti bizonytalanságokat, amik akadályozhatják a mindennapok során az idősek és fiatalok közötti kommunikációt, megfelelő kérdezési és interjú technikákkal le lehet küzdeni. A köznapi életben nincsenek szigorú, zárt szabályok egy-egy beszélgetés elindítására vagy fenntartására. Általában már a kezdeteknél eldől a kérdés, hogyan szólítsunk meg egy fiatalot vagy egy idős embert, milyen hangnemet használjunk és milyen udvariassági szabályokat kövessünk. Az interjú forma azonban igényli bizonyos szabályok követését, amelyek nem írják felül a társadalmilag elfogadott viselkedési formákat, de kissé átértelmezik azokat, hogy egy új szándéknak adjanak helyet.: Nem azért kérdezem az interjúalanyomat nyíltan és érdeklődően, mert ezt várják el tőlem, hogy ilyen módon közelítsek pl. az idős emberek felé, hanem mert én rádióriporter szerepemben a lehető legtöbb információt szeretném megtudni interjúbeli partneremről. A szerepek elosztásának hagyományos rendszerében az idősebb személy határozza meg, hol találkozzanak a fiatalabbal, és hogy hol kerüljön sor a beszélgetésre és abban kinek milyen szerep jusson, pl. hogy a gyerek magyarázhatson valamit, vagy beszélgethessen valamiről. Ebben a projektben funkcionális szerepek váltják fel a hagyományos szerepeket. A „Játszóhelyek: Audio séta a környékünkön” projektben nem az idős személy határozza meg, ki legyen a riporter és ki az interjúalany. Ezt együtt határozzák meg előre egy mindkét fél érdeklődésére számot tartó közös téma mentén.

A projekt hozza magával a témákat, amelyek vonzóak mind a fiatalok, mind az idősök számára és melyek érzelmi, hangulati töltésük miatt valódi generációk közötti párbeszédet fognak indukálni, olyasmit, ami ritkán adódik elő az ő mindennapi életükben. Azután az, hogy az adott témát – Játsszóhelyek a múltban és a jelenben – hogyan fejtik ki, az már azokon az embereken múlik, akik a munkában részt vesznek. Az élmény és az ahhoz kötődő információ nem egy külső forrásból érkezik, hanem maguktól a résztvevőktől: Az, hogy melyik játszóhelyeket keresik fel a környékükön, milyen interjúkat készítenek, milyen történeteket mondanak el, ezt mind mind a résztvevők határozzák meg, akik tekintet nélkül arra, hogy fiatalok vagy idősök, elismert szaktekintélyei a saját játszóhelyeiknek, de ugyanakkor lelkes és kíváncsi riporterek, mikor a többi résztvevő játszóhelyeinek felfedezése zajlik. Mindezek után a projekt eredményeként létrehozott hanganyagokból összeállíthatnak egy audio sétát vagy idegenvezetést a környékükről, amelyet a projekt lezárultával a környék többi lakójának is a rendelkezésére bocsáthatják azzal a céllal, hogy folytatódjon a párbeszéd a fiatalok és idősök között.

Bibliográfia

Faust, Volker. „Meine glückliche Kindheit. Die Glorifizierung von Kindheit und Jugend in der Erinnerung älterer Menschen“ in:

<http://www.psychosozialeGesundheit.net/psychohygiene/kindheit.html> (05.07.2009)

Günzel, Traudel & Ulrike Werner. *Interview ist nicht gleich Interview. Handbuch für die medienpädagogische Ausbildung im Audibereich*. München 1999.

Maerker, Daniela, Anna Peper, Frauke Picht, Andrea Sievers & Yvonne Vockerodt. *School's out!-Radio präsentiert: 3,2,1, On Air. Ein Handbuch für junge RadiomacherInnen*. München 2006.

http://www.familie-stark-machen.de/files/pressemappe_generationen-barometer.pdf (05.07.2009)

<http://www.zeit.de/online/2008/18/silversurfer> (05.07.2009)

http://www.media-perspektiven.de/uploads/tx_mppublications/Gerhards_01.pdf 05.07.2009).

<http://www.mpfs.de/index.php?id=138> (10.07.2009)

Freiburg, Ebnet: Játsszóhelyek: Egy audio séta a környéken

CROSSTALK- Megindító történetek a határokon túlról, más kultúrákból, eltérő generációktól

→ **A projekten belül megvalósított példa egy általános iskolában délután egyéni tanulókkal, iskola utáni tevékenység idős polgárokkal a Freiburg-Ebnet kerületben.**

(a felelős projekt partner: University of Education Freiburg / Crosstalk-projekt vezető: Dr. Traudel Günnel)

Az anyagot összeállította: Gesine Kulcke, 2009. július

Németről angolra fordította: Angela Sprotte

1. A találkahely: Freiburg, Ebnet (Németország)

Ebnet már 1974 óta Freiburg része saját közigazgatással és polgármesteri hivatallal, ami azokra az időkre nyúlik vissza, amikor Ebnet még önálló közigazgatási egység volt. Mint ilyen helységnek, Ebnetnek százados története van, ami mellett egy XVIII. századi díszes ház is tanúskodik.

Ez a külterület falusi jellegével és 2200 lakójával Freiburg várostól keletre és a Dreisam folyótól északra fekszik. Széles mezők, legelők és farmok, de új keletű utcák és házak is találhatóak itt. Ebnet ideális helyen fekszik a sűrű erdővel borított Galgenberg (Akasztófa hegy) lábánál.

Többnyire gyerekes családok laknak itt és sok idős ember, akik közül néhányan egész életükben itt éltek. Ez azt jelenti, hogy ez a környék ideális választásnak tűnt projektünk megvalósítására.

2. A projekt megvalósításának lépései

2.1 A közösség tájékoztatása a projektről

Amellett, hogy felkeresünk idős polgárokat és iskolai tanulókat klubokban és egyes intézményekben, információkkal elérhetjük a potenciális jelentkezőket plakátokon vagy szórólapokon is. Ez utóbbi esetben jó esélyünk van arra, hogy olyan résztvevőket toborozzunk, akik nem ismerték egymást, de ez a tanfolyam alkalmat ad nekik, hogy beszélgessenek.

✱ Tapasztalatunk

Az általános iskolán, az idősek intézményein kívül a teszt tanfolyami jelentkezők miatt megkerestük az egyháztanácsot, a plébániatemplomot és a helyi politikusokat. Együttal a fenti plakátokat és szórólapokat is kiraktuk a környéken és azokon a helyeken, amelyeket az idős polgárok gyakran látogatnak: helyi községtanács, templom, orvosi rendelő, pékbolt...

A szórólap fordítása:

A Freiburgi Egyetem meghívja Önt, hogy vegyen részt az alábbi projektben:
Játszóhelyek: Egy audio séta a környéken.

Hol játszott Ön Ebnetben gyermekként?

“Ön hatvan év fölött van? Ebnetben nevelkedett, itt nőtt fel? Akkor jöjjön és csatlakozzon hozzánk: tanulja meg a Freiburgi Egyetemen, hogyan kell rádióműsört készíteni. További információkat talál a lap másik oldalán...”

Támogatja az Európai Unió „egész életen át tartó tanulás” programja.

Végül is nem volt olyan résztvevő, akit a plakátoknak vagy szórólapoknak köszönhetően toboroztunk, de ezek nagy szolgálatot tettek a projekt reklámozásának terén. Így azután akárkit kerestünk meg Ebnetben, már hallott vagy olvasott a tanfolyamról. Hivatalos közleményekben és a helyi újságban is megjelentettük az információt a projektről.

2.2 A résztvevők

Létszám:

10-12 fő

Életkor:

Szerencsés, ha fiatal és idős hallgatók egyenlő számban vesznek részt, mert ez kiegyensúlyozott párbeszédre ad lehetőséget.

Részvevőkkel kapcsolatos kívánalmak:

A résztvevők fele jó, ha 8 és 12 év között van, mert ez az a kor, amikor a gyerekek még élvezik az aktív játékokat és nem riadnak vissza az interjúkhoz szükséges felvevő berendezésektől.

Jó, ha az idős résztvevők a környéken nőttek fel vagy gyerekkoruk egy részét ott töltötték, ahol a projekt zajlik. Az is fontos, hogy elég jól tudjanak gyalogolni ahhoz, hogy a játszóhelyeket gyalog végiglátogassák.

Egyik résztvevőnél sem szükséges, hogy korábbi rádiós tapasztalattal rendelkezzenek.

Hogyan találjunk megfelelő résztvevőket?

1. Idős polgárok: A projekt számára a legjobb terület a városnak egy régi kerülete, ahol sok polgár él már hosszú ideje. A legjobb helyek, ahol idős polgárookra lelhetünk:

- Idősek napközi otthona, nyugdíjas klubok
- Helyi templomok
- Egyháztanácsok
- Idősek otthona
- Kórusok és zenei körök
- Sportklubok
- Szeretetszolgálatok és védenecik
- Helyi politikusok

Hasznos tipp

A projekt sikeresebb lesz, ha a tanfolyam idős résztvevői valamennyire ismerik egymást, mert nemcsak a fiatal hallgatók találják könnyebbnek az idősekkel való érintkezést ha velük vannak a barátaik, hanem az időseknek is nagyobb az önbizalmuk, ha ismerős arcokkal vannak körülvéve. Talán legkönnyebben úgy valósítható ez meg, ha egy klubból vagy körből jönnek a résztvevők.

2. Iskolás gyerekek: A gyermekeket természetesen számos helyen kereshetjük fel. Mindazonáltal sok előnye van annak, ha a gyerekek valamennyien ugyanazon intézményből kerülnek ki:

- *Mind a szülők, mind a gyerekek bizalommal vannak az intézmény iránt*
- *A szülőket mindig el lehet érni az intézményen keresztül*

- A projektről szóló információt a szülőknek és a gyerekeknek is el tudja juttatni az intézmény

👍 Hasznos tipp

A helyi általános iskolát meggyőztük, hogy vegyen részt a Freiburg-Ebnetben zajló teszt tanfolyamban. Egyeztettük azokat a napokat és órákat, amikor a harmadik osztályosoknak (9-10 évesek) ismertettük a projektet. Az iskola lett a találkozó pont, ahol a délutáni foglalkozásokra összejöttünk: központi fekvésű hely, amit mindenki ismer – a gyerekek, a szüleik, az idős polgárok, akik közül néhányan ugyanott voltak diákok gyermekkorukban.

2.3 Az egyéni tanfolyami foglalkozások

- A tanfolyam 6 délutáni foglalkozásból állt (egyenként 1,5 óra), amelyekre 2009. március közepétől április közepéig került sor.
- Azért, hogy a tanfolyam során létrehozott eredmények a kurzus befejezése után is segítsék az elkezdett folyamatot, néhány foglalkozást és további városi sétákat nem sokkal a projekt vége után bonyolítottunk le.

Az alábbi táblázat az egyes foglalkozásokra vonatkozóan rövid pedagógiai útmutatások segítségével vázolja fel a tanmenetet. Azzal kapcsolatban, hogy mire érdemes külön odafigyelni és hogy mikor érdemes a tanfolyamot lebonyolítani, az olvasó részletesebb iránymutatást talál a táblázat utáni „egyéni foglalkozások leírása” című részben.

1. FOGLALKOZÁS Egymással való ismerkedés és a technikai eszközök				
Idő (eltérő a résztvevők számától és korától függően)	Célok	Tartalom	a) Módszerek b) Anyagok (*Melléklet)	Teljes idő-tartam (1 h 30)
35 min	A projekt bemutatása, egymással való megismerkedés, kedvenc helyek megnevezése	A kurzus oktatói bemutatkoznak. A résztvevők is bemutatkoznak egymásnak és megnevezik kedvenc helyeiket a környéken, majd bejelölik azokat a térképen.	a) moderált beszélgetés, csoportmunka b) egy térkép a környékről vagy a városról (min. A2-es méret), ceruzák, radírgumik, ahol volt, ott az előző kurzusok eredményeinek feltüntetése írótablán	35 min
35 min	Az alapvető hangfelvételi technikák megtanítása	A résztvevők próba-felvételeket készítenek, pl. az egyik közeli tetszőleges játszóhelyen, mialatt az oktatók elmagyarázzák a felvételi technikákat	a) a felvevő készülék használatának ismertetése röviden és utána: “miközben csinálod, megtanulod” b) legalább egy db felvevő eszköz, fejhallgató, kábel, mikrofon, ha szükséges akkor boom mikrofon	1 h 10
20 min	Vissza jelzések a csoporttól, a következő lépések megtervezése, értékelés	A csoport jelzi észrevételeit, a további foglalkozások anyagának megbeszélése és ha szükséges, miként vonjunk be még résztvevőket. A résztvevők kitöltnek egy induló kérdőívet és elérhetőségeiket megadják (egészen kis gyerekeknél a válaszokat szóban is meg lehet adni).	a) moderált csoport beszélgetés b) induló kérdőív gyerekek és idősek számára (QP1*), (egészen kis gyerekeknél esetleg hangfelvevő eszköz), Elérhetőségeket tartalmazó lista	1 h 30

2. FOGLALKOZÁS: Kérdezési technikák és kezdő interjúk (csak az interjúkat gyakoroljuk, ha szükségesnek látszik)				
Idő	Célok	Tartalom	a) Módszerek b) Anyagok (*Melléklet)	Teljes idő-tartam (1 h 30)
25 min	Az interjúk és a séta előkészítése. A résztvevők megtanulják a kérdezési technikákat.	A résztvevők a környék térképe köré gyűlnek, amin jelölve vannak a játszóhelyek és kérdéseket, ötleteket gyűjtenek. Az oktatók ezeket a kérdéseket használják a kérdezési technikák illusztrálásához. A csoport tagjait kijelölik egy-egy feladatra (felvevő eszköz, boom mikrofon, fényképezőgép kezelése ...)	a) moderált csoport beszélgetés, ötletroham b) nagy térkép, amin be vannak jelölve a játszóhelyek, ceruzák, index kártyák a "kérdés kártyákhoz", (lehetséges szöveges anyagok az interjúk bevezetéséhez *)	25 min
50 min	Az első interjú rögzítése (valószínűleg még nem használhatók a végső anyaghoz)	A résztvevők meglátogatnak több helyszínt és (előzetes) interjúkat készítenek.	a) Interjúk b) Fényképezőgép, hangfelvevő eszköz, fejhallgató, hangkábel, egy mikrofon, mikrofon szélfogó, mikrofontartó rúd, , tartalék elemek	1 h 15
15 min	Észrevételek begyűjtése, következő lépések megtervezése	A csoport részleteket hallgat meg az első felvételekből és közli benyomásait. Megbeszélés, hogy melyik helyszínekre látogatunk el a következő foglalkozáson.	a) moderált csoport beszélgetés b) hangszórók a felvevő/lejátszóhoz csatlakoztatva	1 h 30

3. FOGLALKOZÁS: A helyszíneken				
Idő	Célok	Tartalom	a) Módszerek b) Anyagok	Teljes idő-tartam (1 h 30)
20 min	Megegyezni, milyen útvonalon megyünk végig.	A kiindulópont megint egy megbeszélés a környék térképe köré gyűlve. A résztvevők megegyeznek és írásban is rögzítik, melyik játszóhelyeket látogatják végig és milyen útvonalon.	a) Moderált szabad csoport megbeszélés szükség szerint. b) Térkép a környékről/városról, filctoll, golyóstoll, jegyzettömb.	20 min
1 h	további interjú felvételek készítése, (esetleg az első később ténylegesen a projekthez használt anyagok rögzítése)	A résztvevők kimennek a játszóhelyekre és amennyire lehetséges, átveszik és saját maguk megszervezik az interjúk rögzítését.	a) Interjúk b) technikai felszerelés, lásd a 2. foglalkozásnál, ha szükséges „kérdés kártyák”	1 h 20
10 min	Konklúzió és további tervezés	Rövid kiértékelő foglalkozás: Milyen volt a séta? Mi az, ami tetszett? Milyen gondok merültek fel? Esetleg a hallgatók részleteket hallgatnak meg a felvételekből, fotókat mutatnak egymásnak. Az oktatók vázolják a további lépéseket.	a) moderált megbeszélés b) lehetőség szerint térkép, hangszórók, hordozható (laptop) számítógép, digitális projektor	1 h 30

4. FOGLALKOZÁS: A helyszíneken				
Ugyanaz, mint a 3. foglalkozás				
5. FOGLALKOZÁS: A kísérő szövegek rögzítése				
→ Ha lehetséges érdemes több időt tervezni, mint 90 perc!				
Idő	Célok	tartalom	a) Módszerek b) Anyagok (*Melléklet)	Teljes idő-tartam (1 h 30)
20 min	A környékbeli idegenvezető séta/túra összeállítása.	A csoport megvitatja, miként lehet összekötni a helyszíneket, hogy egy idegenvezető túra	a) strukturált csoport megbeszélés b) helyszíneket tartalmazó nagy	20 min

		legyen. A táblán átrendezik a játszóhelyeket úgy, hogy helyes sorrend alakuljon ki.	térkép, írotábla/flip-chart, filctoll	
30 min	A kísérő szövegek megírása.	Kis csoportokban (ideálisan legalább egy idős személy maximum 3 gyerekkel) szövegeket fogalmaznak leírva azt, hogyan lehet egyik játszóhelytől eljutni a másikig és egyben felvezetik a következő interjút. A megírt szövegeket már könnyebb felolvasni és rögzíteni.	a) Munka kis csoportokban b) golyóstollak, papír, ha kell, számítógép	50 min
35 min	A hangfelvételek véglegesítése a környék/város audio sétájához.	A csoport kiválasztja azt a személyt, aki felmondja az összekötő szövegeket.	a) Hangfelvétel készítése az egyik tanfolyami oktató segítségével. b) Hangrögzítő eszköz.	1 h 25
5 min	Értékelés	A záró értékelő kérdőív kitöltése.	b) Értékelő kérdőívek a gyerekek és az idős polgárok részére. (QP2*)	1h 30

Szerkesztési javaslat: Ha 6-nál több foglalkozásra is van lehetőség, akkor a résztvevőkkel meg lehet ismertetni a hangvágó (szerkesztő) programot (pl. Audacity, díjmentesen letölthető) és ők maguk szerkeszthetik meg, állíthatják össze az interjút. Ha ez nem lehetséges, akkor az oktatók elhozzák a játszóhelyeken készített és megvágott interjút az 5. foglalkozásra és a résztvevők együtt állíthatják össze az audio sétát.

6. FOGLALKOZÁS: Főpróba és visszajelzések

Idő	Célok	Tartalom	a) Módszerek b) Anyagok (*Melléklet)	Teljes idő-tartam (1 h 30)
kb..90 min	A projekt ismertetése és bemutatása (pl. az erre a foglalkozásra a környékről meghívott barátoknak és ismerősöknek), A tanfolyam és a projekt hatásának minél hatékonyabb terjesztése.	A tanfolyam vezetői röviden ismertetik a projektet. Ezután röviden elmondják, miként kell a lejátszó eszközt használni és vázolják a séta útvonalát. Meg is teszik együtt az útvonal egy részét vagy az egészet és utána egy értékelő foglalkozás következik.	a) rövid beszéd, technikai útmutatás, (az interjúk meghallgatása), moderált értékelő foglalkozás b) Számítógép, mp3 lejátszó vagy CD lejátszó és fejhallgatók a résztvevők és vendégek számától függően. Ha szükséges,	1 h 30

			elosztók, hogy 2 ember hallgathassa ugyanarról a lejátszóról., térképek a környékről/városról A4-es méretben az útvonallal rajtuk, lehetőleg laminált kivitelben, egy nagy térkép A2-es méretben.	

1. Foglalkozás: Egymással való ismerkedés és a technikai eszközök

Célok: A projekt fő gondolatiságának ismertetése és a résztvevők bemutatkozása, ami segíti azt, hogy hallgatók minden korábban szerzett tudása, ötleteik, igényeik beépülhessenek a projektbe. A hangrögzítés alapjainak elsajátítása.

Anyagok: legalább egy hangrögzítő eszköz (a teszt tanfolyamon egy Marantz PMD 600-as készüléket használtunk: ezt könnyen át lehet tekinteni és egyszerű kezelni), fejhallgatók, hosszabbítók, egy mikrofon, egy térkép a környékről (legalább A2-es méretben), ceruzák radírgumik és fényképezőgép.

Tevékenységek: egy előadás és strukturált csoport beszélgetés

Idő: 90 perc

A csoport beszélgetéshez a résztvevők egy nagy kerek asztal körül ülnek, amelyen a környék térképe van kiterítve. Egy rövid előadás következik, ami ismerteti a projekt hátterét, a várható tananyagot és a foglalkozások sorrendjét. Ezután a résztvevők bemutatkoznak, de nemcsak a nevüket mondják meg, hanem megemlítik ötleteiket, igényeiket és megneveznek egy-két játszóhelyet is: Mindegyik hallgató egy ceruzával

megjelöli az általa kiválasztott játszóhelyet a környék térképén és elmagyarázza, mi ez a hely és hogyan lehet oda eljutni.

Hasznos tipp

Németországban nagyméretű, részletes térképeket a környékről a városházán lehet beszerezni: kérésre a helyi földhivatal is tud adni nagyfelbontású térkép-kivonatokat kulturális és oktatási projektek számára.

Figyelem!

A térképen a játszóhelyek megkeresése élénk beszélgetésre ösztönözheti a résztvevőket. A hallgatók igen hamar hevesen magyarázzák majd egymásnak, hogy miért is érdekes egy hely, és hogy mit is szoktak ott csinálni (vagy mit csináltak egykor). Minthogy ezen történetek jó része másként elveszne a tervezett hangfelvételi foglalkozás számára, az oktatóknak közbe kell avatkozni és minden résztvevő hozzászólását néhány perces időtartamra csökkenteni.

Hasznos tippek

A bemutatkozáskor érdemes egy listát körbeadni a hallgatóknak, hogy írják rá neveiket, lakcímüket, telefonszámukat és e-mail címüket. Lehetnek közöttük ugyanis olyan személyek, akik nem tudnak aktívan és rendszeresen részt venni a képzésben, de készek interjút adni a projekt számára. A teszt tanfolyamra történő jelentkezések során sok ember jelezte, hogy nem tud heteken át a projekt rendelkezésére állni, de szívesen jön el egyszer-kétszer, hogy elmondja a történetét.

A hangfelvevő eszközt mutassuk be az első foglalkozás alkalmával, próbáljuk is ki, hogy látni lehessen, nem ördögösség a készülék használatának elsajátítása. Az egyik közeli játszóhelyet használhatjuk a próbainterjúk helyszínéként. Ez arra is jó, hogy jobban megvilágítsa a projekt lényegét.

Az első hangfelvételi gyakorlatoknál érdemes leginkább a „csinálva tanuld meg” módszert követni, mert így könnyebben el lehet magyarázni a készülék legfontosabb funkcióit, például hogy miként kell a felvételi szintet beállítani vagy a mikrofont használni.:

- *A mikrofont mindig irányítsd a hangforrás vagy a beszélők felé*
- *Az éppen beszélő személytől 10-20 cm távolságra kell tartani a mikrofont*
- *Formálj egy hurkot a mikrofon kábelből a sztatikus zajok elkerülésére*

Figyelem!

Kisebbségi nehézségek felmerülhetnek az első hangfelvételi próbálkozásoknál, pl. a tolatódó háttérhangok, -zajok elronthatják a felvételt. Ha az ilyen első felvételi próbákat már a játszóhelyeken vesszük fel, akkor az ott rögzített történetek használhatatlanok lehetnek abban az esetben, ha a háttérzajok túl hangosak.

Hasznos tipp

Amennyiben a résztvevők nehéznek találják a felvevő készülék használatát, akkor jó ötlet, ha már az első bemutatkozási körnél megengedjük nekik, hogy kipróbálják, ismerkedjenek vele: A felvevőt körbe adjuk úgy, hogy mindegyik hallgató fel tudja venni, amit a mellette ülő résztvevő mond.

Tapasztalatunk

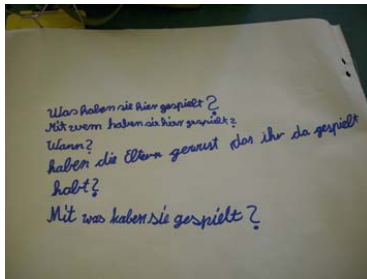
Miután a résztvevők bejelölték a térképen a játszóhelyeket elmagyaráztam nekik a hangfelvevő eszköz használatát. Hagytam, hogy a gyerekek csatlakoztassák a fejhallgatókat és megkérdeztem mindenkitől, elég bátrak-e ahhoz, hogy kimenjünk az egyik játszóhelyre. Tekintettel arra, hogy sűrűn esett az eső, javasoltam, kezdjük az iskolában, amelyet az egyik idős résztvevő megjelölt a térképen, mint játszóhelyet. Összegyűltünk az iskola tornácán és megkérdeztem a gyerekeket, ki akarja-e próbálni a felvevő készülék használatát az első interjú elkészítésével. Nagyon érdekelte őket, de nem voltak teljesen biztosak magukban. Biztattam őket, hogy bátran tegyenek fel bármilyen kérdést, ami eszükbe jut. Az interjúalanyuk meglehetősen hosszan válaszolt. Mindig, amikor a gyerekek kifogytak a kérdésekből, én javasoltam nekik még néhányat. Ezután a gyerekek egyre több kérdést gondoltak ki maguktól is. Ennél a pontnál azt is megemlítettem nekik, hogy a mikrofon hatóköre eléggé behatárolt és a felvétel jobb lesz, ha a mikrofont pontosan afelé az ember felé irányítják, aki éppen beszél. Ennek ellenére nem szakítottam őket félbe rendszeresen, ahányszor a beszélő és a mikrofon közötti távolság megnövekedett vagy a háttérzaj erősödött, mert el akartam kerülni, hogy még inkább idegenkedjenek a technikai eszköz használatától és a beszélgetés folyamatosságát sem akartam megszakítani.

Hasznos tipp

Minthogy a gyerekek jóval alacsonyabbak, mint idős társaik, ezért egy mikrofon boom használata ajánlatos.

2. Foglalkozás: Kérdezési technikák és kezdő interjúk

Célok: A résztvevők megismerkednek a kérdezési technikákkal. Ötleteket dobnak be, milyen kérdéseket lehet föltenni a játszóhelyekre vonatkozóan, és ellátogatnak a játszóhelyek egynémelyikére azok közül, amiket a térképre korábban, az első foglalkozáson bejelöltek.

Anyagok: egy térkép a környékről (legalább A2-es méretben), egy nagy írótabla / plakátméretű lapok és indexkártyák, egy fényképezőgép, egy hangfelvevő eszköz, fejhallgatók, kábelek/vezetékek, egy mikrofon, mikrofon szélfogók, szivacsok és lehetőség szerint: egy mikrofon boom, tartalék elemek a hangrögzítő berendezéshez.

Tevékenységek: beszélgetés, ötletbörze, interjúk

Idő: 90 perc

A foglalkozás elején a hallgatók összegyűlnek az asztalon kiterített térkép körül, amelyen az előző órán megjelölték a játszóhelyeiket. Ez alkalmat ad arra a trénereknek, hogy újra felvázolják a foglalkozás témáját a résztvevőknek, de egyben röviden ismertetni lehet nekik a kérdezési és interjú technikákat. Ezután a hallgatók összegyűjtik a kérdés-ötleteiket a játszóhelyeket illetően vagy a nagy írótablán, plakátméretű lapokon vagy az indexkártyákon. A foglalkozás vezetője a javaslatokat felhasználja arra, hogy elmagyarázza

- *A nyílt és zárt kérdések közötti különbséget*
- *A bővebb információk tudakolásának és a rádióhallgatókban felmerülő esetleges kérdések megérzésének fontosságát*
- *A beszélgetés irányításában a riporter szerepét*
- *A bevezető kérdések funkcióját: beszélgetésre invitálás, „beszédre ösztönzés”*

✳ **Tapasztalatunk**

Minthogy a megelőző foglalkozáson mindenki – nem csupán a gyerekek – nehezen találtak kérdéseket, ezért együtt gyűjtöttük össze azokat. A gyerekek is leírták a kérdéseket és elsőként javasoltak még továbbiakat: Mit szoktatok itt játszani? Kikkel játszottatok? Mivel játszottatok? Az idős résztvevők ugyancsak gyűjtöttek még kérdéseket: Mit játszottatok itt? Mit szóltak a szüleitek hozzá? Mikor valaki azt kérdezte, hogy vajon a szüleik megengedték-e, hogy azokat a játékokat játsszák, akkor mi trénerek felhívtuk a figyelmet arra, hogy ez egy zárt kérdés. Ez az, amit csak „igennel” és „nemmel” lehet megválaszolni, ezért nem a legmegfelelőbbek egy interjúban.

👍 **Hasznos tippek**

Ezután a résztvevők elhatározzák, hogy melyik játszóhelyekre fognak együtt ellátogatni. Abban is megegyeznek, hogy ki fogja meginterjúvolni azt a gyereket vagy idős résztvevőt, akinek a kiválasztott játszóhelyére mennek, ki lesz a felvevő készülék működéséért és ki a mikrofon boom kezeléséért a felelős. Egyszóval, hogy ki mit akar csinálni. Egy gyerekkel az interjút mindig egy vagy több idős személynek kell csinálni és fordítva ugyanígy. Az első interjú után mindenkit biztatni kell, hogy próbálja ki magát mindegyik más szerepben is.: a riporter, a produkciós menedzser és a hangmérnök szerepében is.

✳ **Tapasztalatunk**

Mikor egy Eschbach nevű kis patakhoz mentünk el, először rácsavartuk a mikrofont a boom rúdra, csatlakoztattuk a kábeleket, ellenőriztük a beállításokat a felvevő készüléken és elosztottuk a feladatokat. A gyerekek közül mindenki egyszerre akarta a fejhallgatót fölvenni, a mikrofon boom-ot tartani és feltenni a kérdéseket. Kellemes meglepetést okozott, hogy az egyik idős hölgy milyen aktívan vett részt a technikai előkészületekben: az egyik gyerekkel ketten kibogozták a kábeleket, rászerték a boom-ra a mikrofont, mialatt két másik kislány beállította a felvételi szintet és a kábeleket bedugta a megfelelő csatlakozóaljzatokba. Miután az egyik idős polgár elhelyezkedett a patak hídján, az egyik diák leült mellé és elkezdett kérdéseket föltenni neki. Egy kis bátorítás után a többi gyerek is kezdett kérdéseket intézni hozzá. A boom rúdnak köszönhetően ez a kérdezz-felelek foglalkozás nagyon jól sikerült: A boom rudat tartó gyerek mindig látta, hogy pontosan melyik résztvevő beszél, és abba az irányba tudta tartani a mikrofont.

👍 **Hasznos tipp**

Ha a hallgatók készítenek fényképeket a játszóhelyekről, akkor később ezekkel lehet illusztrálni a környéket ábrázoló térképet, vagy ezen fotókkal lehet jelölni a játszóhelyeket a térképen.

3. és 4. foglalkozás: A helyszíneken

Célok: A résztvevők elmennek a helyszínekre átveszik a hangfelvétel megszervezését és teljesen önállóan lebonyolítják ott az interjúkat. Támaszkodhatnak azokra a kérdésekre, amelyeket a második foglalkozás alkalmával egybegyűjtöttek.

Anyagok: egy térkép a környékről (legalább A2-es méretben), egy fényképezőgép, egy hangfelvevő eszköz, fejhallgatók, kábelek/vezetékek, egy mikrofon, mikrofon szélfogók, szivacsok és lehetőség szerint: egy mikrofon boom, tartalék elemek a hangrögzítő berendezéshez, "kérdéskártyák"

Tevékenység: Interjúk

Idő: 90 perc

A foglalkozás elején a hallgatók még egyszer összegyűlnek az asztalon kiterített térkép körül: eldöntik, melyik helyszíneket látogatják meg és milyen útvonalon mennek. Az egy foglalkozás alatt meglátogatható helyszínek száma függ egyrészt attól, hogy milyen messzire vannak egymástól, másrészt attól, mennyi mondanivalója van az egyes helyszínekről az interjúalanyoknak. Emiatt fontos, hogy rugalmasan reagáljunk minden előadódó szituációra.

Jó, ha mindegyik foglalkozás tartalmaz helyszíneket azok közül, amiket a gyerekek és azok közül is, amelyeket az idős résztvevők választottak ki azért, hogy mindkét korcsoport képviselőinek legyen lehetősége mind a riporter, mind az interjúalany szerepét megtapasztalni. Ha a második foglalkozáson összegyűjtött kérdéseket rögzítjük

indexkártyákon, akkor ezek jó kiindulási alapot jelenthetnek a mostani két foglalkozás alatt. Azt, hogy az interjúk túl kiszámíthatóak legyenek, úgy tudjuk elkerülni, ha a riporterszerepét nem ugyanaz a gyerek vagy idős részvevő játssza a különböző helyszíneken. Néhány interjú után vegyük rá a részvevőket, hogy a kérdés kártyákat csak memória segédletként használják és helyette összpontosítsanak arra, amit az interjúalany mond. Így elérhetjük, hogy minden helyszíni interjú a riporters és az interjúalany személyes emlékezéseinek és élményeinek egyéni sajátosságait fogja viselni.

✳ **Tapasztalatunk**

Az öreg sportpályánál – az egyik idős polgár által kiválasztott játszóhelyen – a gyerekek saját kezdeményezésükre megkértek egy idős hölgyet, aki éppen a háza erkélyéről nézte őket, hogy lenne-e kedve interjút adni nekik. A tanfolyam idős részvevői ismerték a hölgyet és ő is hallott már az éppen zajló projektről. Sőt a hölgy látásból ismerte a gyerekek egynémelyikét is, így aztán rögtön ráállt, hogy vele is készüljön interjú, ami elmondhatatlan plusz motivációt jelentett a gyerekeknek. Először csak azokat a kérdéseket tették föl, amelyeket az előző foglalkozáson gyűjtöttek össze, de nem sok időbe telt és elfeledkeztek a kártyákról, majd elkezdtek spontán kérdéseket intézni a hölgyhöz. Az egyik kislány végül el kezdett beszélgetni a hölgygel a gyerekkorok viszonylagos értékeiről a múltban és jelenben.

👍 **Hasznos tipp**

Ha a csoport együtt hallgatja meg az elkészült interjúkat, akkor könnyen rávilágíthatunk, hogy a kérdezés és felvételi technikák, a felvételi szintek, a mikrofon helyzete, a háttérzajok miként befolyásolják a végeredményt: az interjú minőségét.

5. foglalkozás: Szerkesztés és bemutatás

Cél: Összeállítani az audio sétát / idegenvezetést a környéken

Anyagok: egy térkép a környékről (legalább A2-es méretben), írotábla / flipchart stb., papír, ceruzák, egy számítógép hangvágó programmal (pl. Audacity), hangfelvevő eszköz. Ideális esetben ez a foglalkozás egy felvételi stúdióban zajlik, bár az összekötő szöveget egy hordozható felvevővel érdemes rögzíteni.

Tevékenység: strukturált beszélgetés a csoporton belül, kiscsoportos foglalkozás

Idő: 90 perc (ha lehet, akkor tervezzünk több időt erre a foglalkozásra, mert a gyerekek számára az összekötő szöveg megírása meglehetősen nehéz feladat)

Azok a játszóhelyek, amelyeket használtunk az interjúk elkészítésekor, most már láthatóan föl vannak tüntetve a környék térképén. Együtt kitalálhatjuk, hogy miként a legésszerűbb sorba rendezni a játszóhelyeket úgy, hogy egy audio sétát, túrát adjanak ki, és ezt aztán föl is írhatjuk a táblára. Kis csoportokban – figyeljünk arra, hogy ezekben a kis csoportok mindegyikében legyenek gyerekek és idősek is – meg lehet írni az összekötő szövegeket, ezek elmondják miként juthat el a túrázó, sétáló, azaz a rádióhallgató az egyik helyszínről a másikra. Az összekötő kommentárok megírását segítettő a csoportok újra meghallgatják az interjúkat, és rekonstruálják az egyes játszóhelyek közötti útvonalakat a környéket ábrázoló térképen. Ezután a kész, megírt összekötő szövegeket elgyakorolják és fölveszik.

Hasznos tipp

Ha az összekötő szövegeket nem egy stúdióban rögzítjük, akkor jobb külső helyszínen fölvenni őket. Mégpedig azért, mert a kommentárok fűzik egybe az egyes interjúkat egy idegenvezetői túrává, leírva az útvonalat a rádióhallgatók számára az egyik helyszíntől a másikig. A kommentárokat a séta közben rögzíthetjük a felvevőnkre úgy, mint egy rádiós riportnál: ebben az esetben a háttérzajok kiegészítik, teljessé teszik az összekötő szöveget.

Fontos!

Ha az összekötő szövegeket külső helyszínen rögzítjük, akkor lényeges, hogy több időt hagyjunk rá.

Tapasztalatunk

Eltérő életkoruk miatt a 12 részvevő eléggé eltérő igényekkel jelentkezett: a fiatalok szerettek a stúdióban mindent bejárni és kipróbálni, míg az idősebbek számára jobb volt,

ha előtte mindent átbeszéltünk. Az idősek hamar magukra vállalták a csoportok munkájának irányítását, de nem volt könnyű dolguk, mikor az iskolás gyerekek egyéni kéréseit kellett figyelembe venni és ugyancsak nehéz volt bevonni a diákokat a kommentárok tervezésébe.

Hasznos tipp

A hanganyag szerkesztését, vágását nem javasolt nagyobb csoportban megkísérelni. Az ilyen szerkesztés a hanganyag koncentrált hallgatását követeli meg. Ezt jobb, ha egyedül csináljuk. Ha lehetőségünk van több mint 6 foglalkozást tartani, akkor elmagyarázhatjuk a résztvevőknek a hangvágó program használatát is, hogy egyedül vagy párban tudjanak dolgozni az interjúanyagokkal. Egyéb esetben előnyösebb, ha az oktató hozza magával a már megvágott interjúkat a foglalkozásra, amin a hallgatók ezekből össze tudják állítani az általuk elképzelt audio túrát.

6. foglalkozás: Főpróba és visszajelzések

Cél: Időt biztosítani a visszajelzéseknek és a projekt bemutatása

Anyagok: Számítógép (asztali vagy laptop), mp3 lejátszók és fejhallgatók (elegendő számban a résztvevők és a meghívott vendégek számára), kisebb térképek a környékről/városról A4-es méretben az útvonallal rajtuk, egy nagy térkép a környékről A2-es méretben.

Hasznos tipp

Ha nincs elég mp3 lejátszónk, akkor használjunk a fejhallgatókhoz elosztókat. Lehet, hogy néhány résztvevő el tudja hozni a saját mp3 lejátszóját. CD-re is kiírhatjuk az audio túrát és akkor az lejátszható hordozható CD lejátszókon is.

Tevékenységek: Végigmenni az audio túrán a vendégekkel és utána meghallgatni a visszajelzéseket.

Idő: 90 perc

Erre a délutánra meghívhatjuk a szülőket, az unokákat, barátokat és ismerősöket abból a célból, hogy kiderítsük, követhető-e az audio túra nem bennfentesek számára is. Az audio túra kész verzióját átmásoljuk a számítógépről az mp3 lejátszókra. Mielőtt a csoport együtt kipróbálja az audio túrát, még egyszer mutassuk meg az útvonalat a környéket ábrázoló nagyobb térképen. A túrához minden résztvevő kap egy kis térképet is, amelyeken az útvonal be van jelölve. Az audio túra befejezése után, mindenki tehet javaslatot arra, hogy milyen javítások szükségesek. Például bizonyos interjúkat le kellene rövidíteni vagy más sorrendben elhelyezni.

✱ Tapasztalatunk

Az audio túra után leültünk együtt és kicseréltük nézeteinket a projektre vonatkozóan. Az egyik lány elmondta, örült annak, hogy olyan helyeket ismert meg, amelyekről nem tudott korábban. A gyerekek újfent jelezték, mennyire meglepte őket, hogy az idős polgárok milyen gézengúzok voltak gyerekkorukban. Két gyerek azt tartotta jónak, hogy olyan sok helyszínre elmentünk, mert lehetett sokfelé kóborolni. Az egyik idős hölgy számára az volt a legmegkapóbb, hogy a játszóhelyek meglátogatása segítette a fiataloknak és az időseknek megtalálni egy-egy beszélgetésben a közös hangot. Kifogásolta ugyanakkor, hogy a gyerekek néhány esetben nem voltak képesek hosszabb ideig koncentrálni. Az egyik kislány édesanyját annyira elbűvölték a történetek, hogy hajlamos volt egymás után többször is meghallgatni azokat.

3. Jövőbeli kilátások

Ez a projekt azt hasznosítja, hogy még ma is az egyik legfontosabb érintkezési pont a fiatalok és az idősek között a történetmesélés. Hagyományosan az idősek mondtak el történeteket a fiataloknak átadva nekik az életük során felgyűlt élményeket és tapasztalatokat. Ezáltal minden generáció gondolatai és nézetei tovább élnek, de egyben görcső alá is vésnek a

következő generációk által. A Freiburg-Ebnet-ben lezajlott projekt is hatással volt a mindennapi kommunikációra: Az egyik idős polgár említette, hogy mióta a projekt befejeződött, a gyerekek minden alkalommal üdvözlik őt, ha az utcán összehalálkoznak. Sőt az egyik kislány a köszönés után még hozzátette, hogy most van a születésnapja és jöjjön el hozzájuk „Boldog születésnapot” kívánni.

A környékről elkészült audio túra végső változata használható arra is, hogy fönntartsa a kommunikációt a fiatalok és az idősek között azután is, hogy a projekt befejeződött: Az audio séta hanganyagot oktatási anyagként fel lehet használni az iskolákban, idős napközi otthonokban és a környék más helyein. Más helyszínek is alkalmasak hasonló audio séta anyagok elkészítésére: pl. kedvenc helyek, búvóhelyek, ahol titkok vagy kincsek voltak/vannak elrejtve – ezek mind olyan helyek, amikhez érzelmileg kötődnek a fiatalok és idősek, ezért magától értetődően a történetmesélés gazdag forrásai.

Hat foglalkozás nem igazán elegendő egy ilyen projekt esetében, mert a résztvevőknek elég időre és helyre van szüksége részben azért, hogy megismerjék egymást, kiépüljön egy bizalom közöttük a párbeszéd megindulása érdekében, másrészt azért, hogy megismerkedjenek a szükséges technikai tudással. A teszt tanfolyam során például kialakult egy élénk beszélgetés az egyik idős polgár és a gyerekek között a futballról, aminek eredményeképp megegyeztek abban, hogy együtt meg fognak nézni egy futball mérkőzést. Az ehhez hasonló informális beszélgetések megkönnyítik a fiatalok és az idősek közötti kommunikációt és segítenek leküzdeni az együttes tevékenység kapcsán felmerülő gátlásokat. Sokkal hatékonyabb az idővel és a hellyel való gazdálkodás a tanfolyamon, ha egy helyett két oktató bonyolítja le a projektet.

Játékok és játszóhelyek: Egy audio séta a környéken és a játékok rövid ismertetése

CROSSTALK- Megindító történetek a határokon túlról, más kultúrákból, eltérő generációktól

→ **Egy példa a projekt iskolai tantervbe történő beintegrálására** általános iskola ötödikes (Antonio Salandra általános iskola) és gimnáziumi elsős (Virgilio gimnázium) diákokkal, Castelluccio, Apulia tartomány (Olaszország).

Az anyagot összeállította: Traudel Günnel, 2010 júl.

Németről angolra fordította: Angela Sprotte

Education and Culture DG
Programme Lifelong Learning

1. A helyszín: Castelluccio Valmaggiore (Olaszország)

Castelluccio Valmaggiore (1,500 lakos) egy kisváros az Észak Apuliai hegyek lábainál 45 kilométerre Foggia városától. A környék elsősorban mezőgazdasági terület, ahol kevés munkahely van és a fiatalok gyakran kénytelenek elmenni innen, ha munkát akarnak találni. Ennek ellenére Castelluccio egy eleven, vidám település, amiben nem kis szerepe van az itteni iskolák tanárainak. A „Játszóhelyek: Egy audio séta a környékünkön” projekt tevékenységeiben Castelluccio Valmaggiore két iskolája vett részt.: az Antonio Salandra általános iskola és a Virgilio gimnázium.

2. A projekt megvalósításának lépései

2.1 Előkészítés / Tájékoztatás a projektről

Az ebben a kézikönyvben leírt másik két tanfolyammal szemben, amelyek iskolai tanterven kívüli tevékenységek voltak, az itt bemutatott kurzust beleintegrálták az iskolai tanmenetbe. Továbbá az „audio sétán” új és régi játékokat is felkutattunk és ezekről rövid leírásokat is készítettünk. (Lásd a mellékletben)

Abban az esetben, ha a kezdeményezés nem közvetlenül az iskola munkatársaitól származik, hanem például egy egyetemről vagy egy média központtól, akkor ajánlatos szórólapokat és plakátokat nyomtatni, amelyek felhívják a figyelmet a projektre, de egyben segíthetnek olyan tanárokat találni, akiket érdekel a projekt megvalósítása. Ezeket a szórólapokat és plakátokat iskolákban és tanárok között terjeszthetjük. Az iskolákkal való közvetlen kapcsolatfelvételnek számos módja van: az egyes tanárokon, az igazgatókon vagy a szülői munkaközösség tagjain keresztül. A tanári értekezletek és

konferenciák szintén jó alkalmat nyújtanak személyes kapcsolatokra és az emberek tájékoztatására.

Ha a projekt megvalósításának ötlete közvetlenül az iskola munkatársaitól jön, akkor ők kezdésnek fölkereshetik a CROSSTALK projekt weboldalát (www.crosstalk-online.de) és onnan mintafeladatokat tölthetnek le, és az iskolai gyűlésen bemutathatják a projektet, majd eldönthetik, melyik tartalom és időbeosztás fele meg nekik a legjobban. (a tanítási órák lehetséges beosztása)

Amint a projekt általános keretei és a feladatok elosztása az iskolán belül tisztázásra került, kezdődhet az idős polgárok toborzása a városban vagy a környéken. Hasznos felvenni a kapcsolatot a helyi sajtóval, a közösség és a környék felelős tisztviselőivel részben a projekt reklámozása részben bizonyos támogatás elnyerése érdekében.

Tapasztalatunk

Ezt a projektet Észak Apulia tartományban az ott megrendezett regionális konferencián mutattuk be, ahol a környék városaiból vettek részt tanárok. A ténylegesen érdeklődők számára az első találkozó éppen ezen a konferencián került megrendezésre. Ismertettük a Freiburg-Ebnet-ben szervezett teszt tanfolyam eredményeit és megvitattuk, miként lehet hasonlókat rendezni a régió valamelyik kisvárosában. Ezek a kapcsolatok vezettek el aztán az Antonio Salandra általános iskolához és a Virgilio gimnáziumhoz Castelluccio Valmaggiore-ban. Ez utóbbiban Alfonso Rainone tanár úr volt a kezdeményező és elvállalta a helyi projekt koordinálását is. Ő ismertette a projekt lényegét a helyi városházán és a két oktatási intézmény iskolagyűlésein. Az iskolák eldöntötték, hogy részt vesznek benne, és a részvevő osztályok számára egy héten egy tanórát biztosítottak erre a célra. Négy tanár vállalta, hogy együttesen lebonyolítják a projektet.

Hasznos tipp

A projekt tartalmi része különböző iskolai tantárgyak anyagába is beilleszthető: pl. történelem, angol, állampolgári ismeretek, helytörténet. A projekt témája belepasszol az interdiszciplináris oktatásba is, ezért 2-3 tanár egy csapatot alkotva is vezetheti. A lebonyolítás egy projekt-hét keretében is megvalósítható, de ebben az esetben jó néhány előkészítő lépést előre meg kell tenni: pl. az idős polgárokkal való kapcsolatfelvétel.

2.2 A résztvevők

Életkor:

11 és 14 év közötti iskolás gyerekek és 60 év fölötti idős polgárok.

Létszám:

Egy vagy két iskolai osztály.

Abban az esetben, ha a tanfolyamra egy projekt-hét keretében kerül sor: 10 és 20 között legyen az iskolai tanulók száma és legalább 8 idős személy (de akár több is lehet).

Ha az audio túra teljes osztályok részvételével zajlik, akkor feltételezhető, hogy sokkal több gyerek lesz, mint idős személy. Ebben az esetben a gyerekek dolgozhatnak együtt kis csoportokat alkotva és így interjúvolhatnak meg egy-egy idős résztvevőt. A csoportokon belül a tagok különféle szerepeket vállalhatnak: pl. tartják a mikrofont, csinálják az interjút, kérdésekkel segítik a riportert, kezelik a hangfelvevőt, figyelik a felvételi szintet. Ha egy idős személyt többször is felkérnek interjúra, a csoportban fel lehet cserélni a szerepeket, hogy mindenkinek legyen lehetősége kipróbálni a riporteri vagy a segítő szerepeket.

Ha az audio túra egy projekt-hét alatt készül el és kisebb az iskolai tanulók száma, akkor szerencsés esetben ugyanannyi fiatal és idős lesz a csoportban, ezért felváltva lehetnek riporterek és interjúalanyok.

Résztvevőkkel kapcsolatos kívánalmak:

A tanfolyam 12 éves vagy annál idősebb gyerekek számára ideális.

Jó, ha az idős résztvevők a környéken nőttek fel vagy gyerekkoruk egy részét ott töltötték, ahol a projekt zajlik. Az is fontos, hogy elég jól tudjanak gyalogolni ahhoz, hogy a játszóhelyeket gyalog végiglátogassák. Az útvonal egy részét autóval is megtehetik.

Egyik résztvevőnél sem szükséges, hogy korábbi rádiós tapasztalattal rendelkezzenek.

Hogyan találjunk megfelelő résztvevőket?

Idős polgárok: A projekt számára a legjobb terület a városnak egy régi kerülete vagy kisebb községek, ahol sok polgár él már hosszú ideje. Az idősekkel való kapcsolatfelvétel – ha lehet – a résztvevő iskolák tanárain, diákjain és a szülőikön, nagyszülőikön keresztül történjen. A legjobb helyek még, ahol idős polgárokra lelhetünk:

- Idősek klubja, egyesülete, képviselőlete
- Templomok

- Idősek otthona
- Civil szervezetek
- Kórusok és zenei körök
- Sportklubok és támogatóik

Feltétlenül alá kell húznunk, hogy a személyes, szemtől-szembe beszélgetés elengedhetetlen, mikor az idős embereket akarjuk meggyőzni a projektben való részvételről.

Ha van lehetőség egy egész csoport idős személy részvételére ugyanattól az egyesülettől, akkor ezt a lehetőséget mindenképpen ragadjuk meg. Egyrészt előnyös, ha barátok és ismerősök segítik egymást a tanfolyam feladataiban, pl. a felvevő eszköz használatánál, másrészt könnyebb találni valakit egy klubban, egyesületben, akit meg lehet kérni szervezési feladatokra, de akár segíthet a jelentkezőket végig a projektben tartani.

✳ **Tapasztalataink**

Castelluccio-ban az általános iskola legfelső osztályából (19 diák, 11 évesek) és a gimnázium első osztályából (20 diák, 12 évesek) is részt vettek a képzésben. A projekt eredeti célján kívül azt is reméltük, hogy a kétfajta iskola diákjait a projekt közelebb hozza egymáshoz és megkönnyíti a fiatalabb gyerekek számára az átmenetet az általánosból a középiskolai oktatásba.

Az idős résztvevőket a gyerekek nagyszülein keresztül sikerült megtalálni, akik ismerőseiket, barátait győzték meg.

Az időhiány és a helyi terepek nehézsége miatt a legtöbb idős résztvevő nem tudta végigjárni velünk az egész túrát, hanem csak oda jöttek el, ahol elkészítettük velük az interjút.

👍 **Hasznos tipp**

Szükséges, hogy az előkészítés során hosszabb időt hagyjunk az idős személyekkel való kapcsolat kiépítésére. Az idős hölgyet vagy urat érdemes az interjú előtti napon felhívni telefonon és leellenőrizni, hogy el tud-e jönni, esetleg azt is fel lehet ajánlani, hogy valaki elmegy érte. Néha érdemes ezt a tevékenységet is beilleszteni a túrába, sétába.

2.3 Időbeosztás / Az egyes foglalkozások

- A tanfolyami tevékenységek előkészítésére és gyakorlására heti egy órában került sor 7 hónapon keresztül.
- Ezután volt egy 2 és ½ napos utófoglalkozás.
- Később pedig a projekt eredményeit egy nyilvános fórumon is bemutattuk.

Az alábbi táblázat ad egy áttekintést a tanfolyam menetéről, a foglalkozások anyagáról és az időbeosztásról. Alapul szolgálhat hasonló tanfolyamok lebonyolításához. Az alábbi vázlatból fakadó további magyarázatokat, a tapasztalatok leírását és javaslatokat a táblázat után talál az olvasó.

Egység/ Idő	Célok	Tartalom (*Melléklet)	a) Módszerek b)Eszközök, Anyagok, (*Melléklet)	Teljes idő- tartam
ELŐKÉSZÍTŐ FÁZIS				
Előkészí- tés 1 foglalko- zás hetente (7 hónapon át)	Ismerkedés, mai és múltbéli játszóhelyek és játékok megkeresése Ismerkedni anyaggyűjtési módszerekkel, forrásokkal. Megtanulni az interjú technikákat. Kutatni helyben a „Játszóhelyek és játékok témában. Játékokat gyűjteni és felírni az író táblára. Megtudni valamit múltbéli játékokról.	A hallgatók összegyűjtik a hagyományos játékokat és játszóhelyeket javasolnak a környéken A hallgatók megtanulják, hogyan lehet a forrásokhoz hozzáférni. A hallgatók megtanulják az interjú technikákat. A kutatáshoz használhatnak: 1. nyomtatott anyagokat és könyveket archívumból, könyvtárakból. 2. idős lakosok szóbeli beszámolóit A diákok leírják ezeket a beszámolókat és	a) A tevékenységek beintegrálása a foglalkozások anyagába. b) Nagyméretű térkép a városról / környékről a) Tanári magyarázat, strukturált beszélgetés az osztállyal, a diákok egyedül dolgoznak és kiscsoportokban, kirándulások a) Külső tanulóhelyek integrálása: könyvtárak és archívumok meglátogatása, idős lakosok felkeresése és beszámolóik meghallgatása b) írásos anyagok (vagy jegyzetek) b) –“–	1 foglalko- zás hetente (7 hónapon át)

	Megtanulni térképet olvasni: kitűzni a játszóhelyeket, Elsajátítani tervezési készségeket. Megtanulni az interjúkészítést és gyakorolni.	készítenek egy rövid leírást mindegyikről. * A diákok kipróbálnak múltbeli játékokat. A diákok megtanulnak kiigazodni a környékről készült térképen., a saját városuk térképével dolgoznak. Kitűznek a témához tartozó játszóhelyeket és kidolgoznak egy útvonalat, ami összeköti ezeket. Kigondolnak megfelelő interjúkérdéseket és elkészítik a kérdések listáját.	A játékokhoz szükséges eszközök, esetleg fényképezőgép b) Nagyméretű térkép a városról / környékről a) Az interjú technika alapjainak megtanítása b) Ábrák, szórólapok az interjú gyakorlásának ismertetésére, írott anyagok Az interjúk gyakorlása technikai eszközök nélkül. A mikrofont egy golyóstoll helyettesíti.	
Egység/ Idő	Célok	Tartalom (*Melléklet)	a) Módszerek b)Eszközök, Anyagok, (*Melléklet)	Teljes idő- tartam
PROJEKT NAPOK				
1. nap 1. egység 3 h	A résztvevők bemutatkoznak és a projekt tervének ismertetése	A diákok és az idős lakosok első találkozása. A projekt és céljainak rövid bemutatása. Közvélemény-kutatás és véleménycsere az előkészítő munkáról, beszélgetés Az interjú helyszínek és az órarend bemutatása Rövid tájékoztató: Az interjú, mint újságírói	b) Asztali számítógép, vetítő, A játékok rövid leírása, amit a hallgatók az előkészítő fázisban állítottak össze. Nagyméretű térkép a városról / környékről rajtuk a játszóhelyek bejelölve	3 h

	Az interjú készítés és hangfelvevő technikák elsajátítása. Értékelés	műfaj. Bevezetés a hangrögzítési technikákba, a mikrofon kezelése, helyzete, a felvételi szint beállítása A technikával való barátkozás céljából teszt hangrögzítések (3-4 fős csoportok, fiatalok/idősek) Értékelés: A résztvevők az eddig tapasztalataikra, elvárásaikra támaszkodva kitöltenek egy kérdőívet.	b) Képek, ábrák az interjúkészítés tanításához. Hogyan tartjuk a mikrofont * b) Hangfelvevő eszköz és mikrofon b) Kezdeti kérdőív a fiatal és idős hallgatók számára (QP1*)	
1. nap 2. egység 3 ½ h	Interjúk készítése, a túra helyszíneinek fotózása (1. rész)	A túrához, sétához kiválasztott helyszínek fölkeresése. A csoportok felváltva interjúkat készítenek mindegyik helyszínen. Mindegyik felvételi helyszínen mindegyik csoport előre megkapja a feladatát.: mikrofon kezelése, hangfelvevő eszköz használata, interjúkészítés (kb. 3 – 4 ember) A többi résztvevő fényképeket készít.	b) Hangrögzítő eszköz, mikrofon, szélfogó szivaccsal, fejhallgató, esetleg egy mikrofon boom, fényképezőgép, kérdések listája	6 h 30
2. nap 3. egység 30 min	A közbülső eredmények bemutatása.	Egy rövid Power Point prezentáció, képek és hangfelvételek felvillantása az előző napról. ezek kommentálása. Megbeszéljük a résztvevőkkel a visszajelzéseiket.	a) PowerPoint prezentáció: válogatott interjúk és fényképek az előző napról (előkészítik: a csoportok vezetői) b) Asztali számítógép, vetítő, hangszórók	7 h

4. egység kb. 3 h	Interjúkat és fényképeket készíteni a túra helyszínein. (2. rész)	Az előkészített túra útvonalon azon helyszínek felkeresése, ahol eddig még nem voltunk. A csoportok felváltva interjúkat készítenek az egyes helyszíneken. Mindegyik felvételi helyszínen mindegyik csoport előre megkapja a feladatát.: mikrofon kezelése, hangfelvevő eszköz használata, interjúkészítés (kb. 3 – 4 ember) A többi részvevő fényképeket készít.	b) Hangrögzítő eszköz, mikrofon, szélfogó szivaccsal, fejhallgató, esetleg egy mikrofon boom, fényképezőgép, kérdések listája, nagyméretű térkép a városról / környékről	10 h
5. egység 2-3 h	Megtanulni szöveget írni a rádió részére (Szöveget írni a rádióhallgatók számára) Nagy csoport esetén azok felosztása a digitális hangvágás alapjainak megtanulásához.	Kisebb csoportokban a részvevők kisebb szövegeket, kommentárokat írnak, amik összekötik a helyszíneket egy útvonallá. Felolvassák és felveszik az összekötő szövegeket. Ha a csoport túl nagy, akkor ketté kell osztuk őket. Az egyik csoport képzést kap a hangvágás alapjairól a számítógépes teremben.	b) Hangrögzítő eszköz, mikrofon, fejhallgatók, egy csendes terem (felvételi stúdió) b) Ha fel kell osztani a csoportot, akkor: számítógép terem, digitális hangvágó szoftver (pl. Audacity, freeware)	13 h
3. nap 6. egység kb. 1-2 h	A közbülső eredmények bemutatása. Értékelés	A részvevők és meghívott vendégek találkozója (pl. a polgármester), bemutató, megbeszélés. Értékelő megbeszélés és kérdőíves értékelés.	a) PowerPoint prezentáció: válogatott interjúk és fényképek az előző napról (előkészítik: a csoportok vezetői). b) Asztali számítógép, vetítő, hangszórók b) Értékelő kérdőív a fiatal és idős hallgatók számára (QP2*), Óhaj szerint lehet a visszajelzéseket	15 h

			rögzíteni, akkor felvevő eszköz is kell.	
7. egység 1-4 héttel később kb. 2 h (ha az audio túrára is sor kerül, akkor több időre lesz szükség)	A projekt eredményeinek nyilvános bemutatása. Az audio túra bejárása.	Meghívó küldése jó előre az érdeklődő embereknek: résztvevők, barátok és ismerősök, tanárok, a kultúra és a környék illetve a város, a politika képviselői. A teljes audio túra (vagy részletei) bemutatása az interneten, amit egy beszélgetés és visszajelzések követnek. Végül az audio túra keretén belül meglátogatjuk a helyszíneket (vagy egy részüket) azokkal, akik érdeklődést mutatnak.	a) Az audio túra útvonalának web megjelenítése (elkészítik: a csoportok vezetői). b) Asztali számítógép, vetítő, hangszórók b) Az audio túrához: MP3-lejátszók audio fájlokkal, térkép (A4-es méretben, laminált változatban), hordozható hangszórók	17h (az előkészítő foglalkozás nélkül)

ELŐKÉSZÍTŐ FÁZIS

Célok: a diákok ismereteket szereznek a játékok és játszóhelyek földrajzi és történelmi háttéréről. Módszer és média kompetencia: megtanulják, miként kell források után kutatni,

hogyan értelmezzék az írott forrásanyagokat (archív dokumentumokat, könyveket), hogyan találjanak kortárs tanúkat, hogyan interjúvolják meg őket, hogyan írjanak szöveget a talált források alapján és miként tájékozódjanak térképeken.

Anyagok: könyvek, archív dokumentumok, könyvtári anyagok, tanúk beszámolóí múltbéli és jelenlegi játékokról, térképek a városokról, a környékekről, ha elérhető: hangrögzítő eszköz, mikrofon, fejhallgatók, oktató és ismereti anyagok, képek és ábrák az „újságírói interjú készítése” témához.

Módszerek: tanári magyarázat, strukturált megbeszélés az osztály tanulóival, egyéni munka, kiscsoportos munka, séták, túrák, kirándulások.

Idő: hetente egy foglalkozás 7 hónapon keresztül

Tartalom: A diákok összeállítanak egy gyűjteményt a múltbéli és az ő saját jelenlegi játékaikból. A kutatásaik során felhasználnak: 1. írott anyagokat és könyveket könyvtárakból és archívumokból. 2. nagyszüleik és más idős lakosok szóbeli beszámolóit. A diákok kipróbálják a múltbéli játékokat. Ezeket a beszámolókat leírják és összeállítják egy rövid leírását ezeknek a játékoknak.

Ezen túlmenően a diákok megtanulják kiismerni magukat a várost vagy a környéket ábrázoló térképeken és ezekkel dolgoznak a tanfolyam alatt. Megjelölik a játszóhelyeket a térképeken és a helyszíneket összekötve kialakítanak egy túra útvonalat.

Megtanulják az újságírói interjú elkészítésének és a hangfelvételi technikák alapjait és interjúkat készítenek a gyakorlatban (ha rendelkezésükre áll hangfelvevő eszköz és mikrofon).

A túra / séta alatt a diákok összegyűjtik a kérdéseket és egy szerkesztett listát állítanak össze a kérdésekből.

✳ **Tapasztalatunk**

Castelluccio-ban a részvevő iskolai osztályok tanárai megegyeztek a tanfolyam tartalmában és az egyes lépésekben, de mindegyik osztály a saját szájíze szerint járt el a megvalósításban. Ez lehetővé tette a tanfolyam tananyagának rugalmas beillesztését mindegyik osztály tantervébe.

Minthogy Castelluccio-ban a projekt előkészítő napokon az interjúk gyakorlásakor nem állt rendelkezésre hangrögzítő eszköz, a diákok egy golyóstollal imitálták a mikrofont.

Hasznos tippek

- A helyi önkormányzatnál vagy a területi földhivatalnál jó eséllyel találhatunk a várost vagy a környéket ábrázoló térképeket.
- Hangrögzítő berendezéseket általában kölcsönözhetünk a kerületi média központoktól vagy más média szervezeteknél.
- Nem túl nehéz egy interjút szimulálni akkor, ha nincsen hangrögzítő eszközünk. A riporter és az interjúalany a termet megosztó mozgatható falak mögött állnak, így nem látják őket a többiek, de hallják, hogy mi zajlik.

PROJEKT NAPOK

1. nap , 1. egység: Ismerkedés egymással és a technikai eszközökkel

Célok: a projekt bemutatása, bevezetés az interjúkészítés és a hangrögzítés titkaiba, korábbi esetleges tapasztalatok felmérése.

Anyagok: PowerPoint prezentáció, képi ábrák: „Hogyan kell egy interjút megcsinálni?”, térkép a városról / környékről, hangfelvevő eszköz, mikrofon, fejhallgatók, tartalék elemek, fényképezőgép, kérdőívek.

Módszerek: tanári magyarázat, strukturált megbeszélés, kiscsoportos munka.

Idő: 3 óra.

Tartalom: valamennyi résztvevő (tanárok, diákok, idős polgárok) első találkozása alkalmával az oktató (a projekt koordinálásáért felelős tréner) bemutatja a résztvevőket, tájékoztatást ad az eddig elvégzett előkészítő munkáról, visszatekint korábbi más helyeken megrendezett hasonló projektekre (Power Point prezentáció), továbbá szól a játékok rövid leírását tartalmazó anyagról illetve ismerteti a projekt napok órarendjét. Ezenkívül még röviden ismerteti az interjúkészítés módját. Ez utóbbiról minimum az alábbiakat meg kell magyarázni:

- A nyílt és zárt kérdések közötti különbséget.
- A bővebb információk tudakolásának és a rádióhallgatókban felmerülő esetleges kérdések megérzésének fontosságát.
- A beszélgetés irányításában a riporter szerepét.

Ennek a rövid bevezetőnek az elismétlése különösen fontos az idős résztvevők számára, mert őket nem vonták be közvetlenül az előkészítő fázisba.

A résztvevőknek megmutatjuk, hogyan kell használni a mikrofont és a hordozható hangfelvevőt, majd ezután fiatalokat és időseket egyaránt magába foglaló kis csoportokban tesztfelvételeket készítünk. Lesz módjuk megismerkedni a digitális fényképezőgéppel is.

A foglalkozás végén kiosztunk egy kérdőívet a résztvevőknek, amit ők kitöltenek. Ez a kérdőív a statisztikai adatok (életkor, nem, megelőző ismeretek/tapasztalat, elvárások) mellett tartalmazza a hallgatók kezdeti visszajelzéseit, értékelését.

✳ **Tapasztalatunk**

Az interjú gyakorlási feladatok során az idős résztvevők eléggé vonakodva kezdtek hozzá a technikai ismeretek elsajátításához. Egyenként bátorítani és segíteni kellett őket, hogy vállalják a technika kezelését, mikor rájuk kerül a sor. Minthogy az idős hallgatók eddig a pontig nem kaptak rendszeres tájékoztatást az interjúról, mint újságírói műfajról, a túra során beszéltek meg a gyerekekkel az érdeklődésre számot tartó kérdéseket. Az idős polgárok hajlamosak voltak hosszadalmasan beszélni az ő saját gyerekkori játékaikról és játszóhelyeikről, és kevesebb kérdést tettek fel az iskolás gyerekeknek arról, hogy ők hol és milyen játékokat játszanak manapság. Ezért az idős hallgatókat jobban kellett segíteni és támogatni riporter szerepükben és abban, hogy milyen kérdéseket tegyenek még fel a fiataloknak.

👍 **Hasznos tippek**

- Hasznos, ha a gyerekek, de még inkább az idős résztvevők index kártyákra jegyzeteket írnak, rögzítik azokat a kulcsszavakat, amikről eszükbe jut az a téma, amihez kötődően kérdéseket szándékoznak föltenni. Mindenképpen kerüljük el, hogy ezekre a jegyzetlapokra a teljes kérdést fölírják, nehogy az interjú úgy hangozzon, mintha a riporter olvasná a kérdéseket.
- Ha a résztvevők a túra során fotókat készítenek a játszóhelyeken, akkor ezt felhasználhatják arra, hogy a térképen megjelöljék a helyszíneket vagy illusztrálják azt.
- Műszaki tippek az interjúk rögzítéséhez:
  - Ésszerű szétválasztani a riporter és technikus szerepeket, mert így az egyik hallgató a tartalomra koncentrál, a másik a felvétel minőségére ügyel.
  - Az esetek többségében, de különösen ha a hangrögzítés külső helyszínen történik, ajánlatos szélfogót (vagy pop szűrőt) helyezni a mikrofonokra, hogy azok kiszűrjék az idegen hangokat.
  - Általános szabályként elmondhatjuk, hogy a mikrofon fejét kb. 10-15 centiméterre a beszélő álla alatt kell elhelyezni. Ez biztosítja a legjobb

hangfelvételi minőséget, és ebben az esetben a mikrofon nincsen a beszélő látóterének útjában, ami segíti őt abban, hogy természetesen beszéljen.

- A „riporter hurok”: Ezt a laza hurkot a kezünk körül a mikrofont és a hangfelvevő eszközt összekötő kábel védelmére alakítjuk ki (ott, ahol a kábel kilép a mikrofon csatlakozójából), mert ezzel elkerülhetjük, hogy a felvételünkbe recsegő, pattogó hangok kerüljenek.

1. nap , 2. egység: Interjúkészítés a helyszíneken, 1. rész

Célok: a diákok és az idős polgárok meglátogatják játszóhelyeiket és ott önállóan megcsinálják saját interjúikat.

Anyagok: térkép a városról / környékről rajtuk a játszóhelyek bejelölve, hangfelvevő eszköz, mikrofon szélfogóval, fejhallgatók, tartalék elemek, kérdés kártyák és fényképezőgép.

Módszerek: kiscsoportokban a résztvevők oda-vissza meginterjúvolják egymást és csinálnak fotókat is.

Idő: 3 ½ óra.

Tartalom: a túra útvonalán található első néhány játszóhely meglátogatása. A csoportok felváltva interjúkat készítenek mindegyik helyszínen. A soros oktatók előre eldöntik, hogy egy-egy csoportban kik melyik szerepet kapják és ki miért lesz felelős az egyes felvételi helyszíneken: mikrofon kezelése, hangfelvevő eszköz használata, interjúkészítés (kb. 3 – 4 ember a hallgatók létszámától függően). Ha sokkal több iskolás diák (pl. egy egész osztály) vesz részt, mint idős polgár, akkor egy-egy idős résztvevő több iskolás diákot is kikérdezhet ugyanazon a helyszínen. Néhány hallgató fényképeket is készíthet az eseményekről. Fontos, hogy a túra során, ahol ez lehetséges, felváltva keressünk fel olyan helyszíneket, ahol az idősek játszottak egykor és olyanokat, ahol a gyerekek

játszanak manapság. Így mindkét generáció tagjai kipróbálhatják magukat mindegyik szerepben (riporter, interjúalany). Érdeemes figyelmeztetni a résztvevőket, hogy a kérdés kártyáikat csak szükség esetén használják és inkább próbáljanak arra reagálni, amit az interjúalanyuk mond. Így kiváló és különleges interjút lehet készíteni, amelyek a személyes élményeket tükrözik majd.

✳ **Tapasztalatunk**

A hallgatók Castelluccio-ban igen lelkesek voltak akár az interjú készítéséről, akár a technika kezeléséről volt szó. A feladatok elosztása problémamentes volt. A csoport tagjai az egyes helyszíneken mindig pontosan tudták, kin van éppen a sor, hogy elkészítsen egy interjút, és kinek kell a technikát felügyelni, és rögtön közbeavatkoztak, ha az egyik résztvevő nem akarta átadni a mikrofont vagy a felvevőkészüléket. Egy mozgáskorlátozott hallgató is teljes tagként vett részt a képzésben/munkában és meglehetősen önállóságot mutatott, mikor neki kellett egy interjút megcsinálni.

A fiatalok és idősek közötti szerepcsere viszont több problémával járt. Az idősek sokkal szívesebben beszéltek a múltjukról, mint hogy kérdezzék az iskolás diákokat az ő játékaikról, játszóhelyeikről. Néhányuk a túrán sem vett részt, csak a helyszínen csatlakozott a többiekhez, ahol az interjút kellett elkészíteni. A legkevésbé sem érdekelte őket a hangfelvételi technika, így azután végül a diákok készítették el az összes felvételt.

👍 **Hasznos tippek**

- Azért, hogy jó minőségű felvételek készüljenek, de azért meghagyva a résztvevők önállóságát az interjúkészítésben, az oktatók olykor-olykor vessenek egy pillantást a felvevő készülékre, és ha szükséges, javítsanak a mikrofon helyzetén vagy állítsanak a felvételi szinten.
- Az 'interjú elkészítése' foglalkozás alatt lényeges, hogy mind az idős, mind a fiatal hallgatók mindkét szerepben kipróbálják magukat. Ha az interjú során egy idős hallgatónak nem jut eszébe egy kérdés sem, akkor súgva javasolhatunk neki kérdéseket, amiket később a vágás során eltávolíthatunk.
- Az idős polgárok számára kell adnunk egy tájékoztatást az interjúkészítési technikákról még a tényleges tanfolyam (projekt napok) kezdete előtt, hogy legyen önbizalmuk, mikorra tényleges interjúkra kerül sor. Meghívhatjuk őket az osztályban zajló Előkészítő Fázisra, vagy az oktató megszervezhet egy foglalkozást külön az ő számukra.

2. nap , 3. egység: A közbülső eredmények bemutatása.

Célok: a tanfolyam eddigi munkájának és az előző nap gyártott anyagok áttekintése.

Anyagok: laptop számítógép, vetítő, hangszórók.

Módszerek: egy rövid Power Point prezentáció, megbeszélés és visszajelzések.

Idő: 30 perc

Tartalom: az egyik oktató rövid Power Point prezentációja (3-5 perces és az előző nap végén készült) a helyszíneken készített képekkel és hangfelvételek részleteinek felvillantásával az előző napról. Az előadásra támaszkodva a résztvevők megbeszélnek az előző napi tapasztalataikat és benyomásaikat. Az oktató biztatja őket, hogy mondják el javaslataikat, ötleteiket, kritikáikat, mert így lehet a dolgokon javítani a tanfolyam hátralevő részében.

✱ Tapasztalatunk

Castelluccio-ban a résztvevők nagyon elégedettek voltak a közbülső eredményekkel. Az iskolás diákok különösen várták, hogy további interjúkat készítsenek. Néhány hallgató igen furcsának találta a hangját, mikor a felvételtől visszahallgatta.

👍 Hasznos tipp

A Power Point prezentációhoz kiválasztott interjú részleteket arra is felhasználhatjuk, hogy demonstráljunk a résztvevőknek egy-egy sikerültebb vagy kevésbé sikerült részt, ami útmutatást adhat az ezután következő interjúk elkészítéséhez.

2. nap , 4. egység: Interjúkészítés a helyszíneken, 2. rész

Lásd feljebb: ugyanaz, mint 1. nap , 2. egység

2. nap , 5. egység: Összekötő szövegek készítése és a túra összeállítása

Célok: a túra összeállítása, szöveget írni a rádióhallgatók számára, A kommentárok és összekötő szövegek felvétele.

Anyagok: hangrögzítő eszköz, mikrofon, fejhallgatók, egy csöndes terem, vagy, ha lehetséges, akkor egy felvételi stúdió. Oktatási tananyagok a „rádiós nyelv” című témában, térkép a városról / környékről.

Módszerek: előadás, strukturált megbeszélés a rádiózás nyelvéről, kiscsoportos munka az összekötő szövegek elkészítéséhez, az összekötő szövegek felvétele (az egyes résztvevők olvassák fel). A számítógépes teremben kis csoportokban a hangvágás gyakorlása, ha marad rá idő.

Idő: 2-3 óra.

Tartalom: Az oktató röviden ismerteti a rádiózás nyelvének jellegzetességeit:

- Úgy leírni valamit, mint amikor elmondjuk
- Rövid mondatok, nem túl sok információ egy mondatban
- Lényegi / kifejező nyelvezet.

A túra útvonalának helyszíneit összevetik a város / környék térképén megjelölt helyekkel és véglegesítik. Kis csoportokban a résztvevők elkészítik a kommentárokat, amelyek bevezetik és összekötik a különálló interjúkat.

A felvételi stúdióban vagy egy csöndes teremben az egyik

hallgató felvétel előtt hangos olvasással elgyakorolja az összekötő szöveget.

Ha nagy a tanfolyami csoport, akkor erre a feladatra ketté kell osszuk őket. A második csoport képzést kap a hangvágás alapjairól a számítógépes teremben a digitális hangvágó szoftver (pl. *Audacity*, freeware) segítségével.

✳ **Tapasztalatunk**

Castelluccio-ban egyik idős részvevő sem, de szinte valamennyi iskolás diák eljött arra a foglalkozásra, amikor az összekötő szövegeket írtuk meg és vettük fel. Ez elég sajnálatos volt, mert így a kommentárokon egyetlen olyan csoport sem dolgozott, amiben mindkét generáció képviselve lett volna.

Mialatt fölvevük az összekötő szövegeket, nehézségeink voltak abban, hogy a szomszéd helyiségben lefoglaljuk és lecsendesítsük a sok iskolás diákot, akik közvetlenül nem vettek részt a munkában, de a hangjuk esetleg belehallatszott a felvételbe. Valószínűleg szerencsésebb lett volna, ha kettéosztjuk a csoportot és míg az egyik a felvételen dolgozik, a másik csapat tanulja a hangvágás alapjait egy másik teremben (számítógépes szoba).

👍 **Hasznos tippek**

- Talán érdemes lett volna megint személyesen meghívni az idős polgárokat erre a foglalkozásra és megkérni őket, hogy ötleteikkel járuljanak hozzá az összekötő szövegek elkészítéséhez.
- A csend és a nyugalom elengedhetetlen, mikor szövegeket veszünk fel. Tapasztalatlan műsorvezetők esetén jobb eredményt érhetünk el, ha először föl vesszük a szöveget, kijavítjuk és együtt meghallgatjuk, majd ezután újra föl vesszük.
- Bőven hagyjunk időt erre a foglalkozásra, mert szinte lehetetlen megjósolni, hogy hányszor kell egy-egy részt vagy mondatot újra fölvenni.
- A felvétel során ügyelni kell a beszéd tempójára, a kiejtésre és a hanglejtésre (intonáció). Ebben a projektben a tájszólás, a nyelvi dialektus inkább előny. Jó, ha a felolvasók a felvétel előtt legalább egyszer elolvassák hangosan a szöveget, mert így az oktatónak alkalma nyílik, hogy egy-egy tanáccsal segítse a részvevőt.
- Ahol csak lehetséges, érdemes előre kinyomtatni az összekötő kommentárokat. Ha nincs idő a hallgatók által javasolt változtatásokat a szövegben megtenni, akkor legalább a szöveget felolvasók a saját példányukban tegyék ezt meg, hogy érthető és olvasható legyen számukra.
- Ha a csoport túl nagy, ketté kell osztani. Az egyik csoport végzi az összekötő szövegek felvételét és a gyártást, míg a másik csapat tanulja a digitális hangvágás

alapjait egy másik teremben. Az ingyenes *Audacity* szoftver alkalmas erre, de gondoskodjunk arról, hogy előtte valaki feltelepítse a számítógépekre.

3. nap , 6. egység: Közbülső eredmények, visszajelzések

Célok: az audio túra egy-egy részletének bemutatása, értékelés.

Anyagok: laptop számítógép, digitális vetítő, hangszórók, kérdőívek.

Módszerek: rövid előadás PowerPoint prezentációval, megbeszélés, visszajelzések.

Idő: kb. 1-2 óra.

Tartalom: Valamennyi résztvevő összejön. Az egyik oktató rövid Power Point prezentációja (kb. 5 perc) a játszóhelyekről készített képekkel és interjú hangfelvételek részleteinek felvillantásával, összekötő kommentárokkal. Az előadás fényében az ott lévők megbeszélnek az egész projekttel kapcsolatos tapasztalataikat és benyomásaikat. Kiválasztják a dátumot, amikor a projekt végső eredményeit nyilvánosan ismertetik. A projekt értékelését segítő kérdőíveket kiosztjuk és mindenki kitölti.

✱ Tapasztalatunk

Castelluccio-ban a résztvevők nagyon elégedettek voltak a projekt előmenetelével és a projekt során gyártott produktumokkal, amiknek eddig csak bizonyos részleteit ismerték meg. A polgármester (az egyik iskolás diák résztvevő édesapja) eljött az előadásra és őrá is nagy hatással volt az elért teljesítmény. Ígéretet tett arra, hogy megpróbál pénzt szerezni hangrögzítő eszközök vásárlásához, hogy ez a fajta munka folytatódhasson az iskolákban a jövőben is. Szombat reggel lévén sajnos megint elég kevés idős polgár jött el erre a foglalkozásra.

👍 **Hasznos tippek**

- Ez a találkozó alkalmat adhat arra, hogy a nemzedékek közötti kapcsolatok folytatódjanak és a jövőben további projekteket lehet tervezni. Például meg lehet szervezni, hogy egyes idős polgárok vendégként eljöjjenek az iskolába és beszéljenek bizonyos témákról (pl. történelem, zene stb.).
- További lépésként a városban vagy a környéken létrehozott audio séta/túra folytatásaként a résztvevőkkel együtt egy weboldalt is fel lehet állítani. Az iskolás diákok segíthetnek az időseknek a számítógép kezelésében, megvághatják az interjúkat, átszerkeszthetik a fényképeket és grafikákat készíthetnek a honlap számára.
- Ha a projektben tervezett audio túra végleges változatát (interjúk megszerkesztése, a fényképek és a térkép kombinálása) nem lehet a résztvevőkkel együtt kialakítani (pl. időhiány miatt), akkor az oktató, a projekt koordinátora átveheti ezt a feladatot.
- Mindenesetre egy dátumot ki kell tűzni, amikor a projekt végső eredményeit nyilvánosan be lehet mutatni, és mindenki, aki ebben részt vett, meghívhat vendégeket, terjesztheti a projekt jó hírét.

1-4 hét múlva, 7. egység: Nyilvános bemutató

Célok: A projekt eredményeinek nyilvános bemutatása, az audio túra bejárása.

Anyagok: laptop számítógép, digitális vetítő, hangszórók, a várost / környéket ábrázoló térképek (A4-es méretben, laminált változatban), MP3-lejátszók, fejhallgatók, igény szerint. Elosztók, hogy egy lejátszót két fejhallgatóval is lehessen használni.

Módszerek: rövid előadás, ami bemutatja a környéket egy elektronikus térképen, ahol meg vannak jelölve a helyszínek (mikor valaki rákattint egy gombra, akkor egy interjú audio hanganyaga és egy ahhoz tartozó fotó jelenik meg a képernyőn), megbeszélés és visszajelzések. Az audio túra bejárása.

Idő: kb. 1½ - 3 óra, függően attól, hogy bejárják-e a túrát és a teljes túrát vagy csak egyes részeit.

Tartalom: A projekt tényleges résztvevőin túl érdemes meghívni a nyilvános bemutatóra a szülőket, a nagyszülőket, barátokat és szomszédokat, kollégákat a többi iskolából, a helybéli és a szomszéd közösség képviselőit. Ez segít híresztelni, hogy milyen sikeres dolgot vittünk véghez és ösztönzően hathat azokra, akik más helyeken is szeretnének hasonló projekteket megvalósítani. Ha el lehet intézni a helyi önkormányzattal, akkor fel lehet tenni az önkormányzat weboldalára a város vagy környék elektronikus térképét. Az önkormányzat felajánlhatja az audio túrát az idelátogató vendégeknek és turistáknak.

Hasznos tippek:

- Ha nincs elég idő arra, hogy a túra teljes útvonalát bejárjuk, akkor csak néhány helyszínre látogassunk el.
- Ha sok ember akarja végigjárni az útvonalat, akkor előnyös párokat alakítani (két ember egy elosztóval ugyanarról az MP3-lejátszóról fejhallgatókon hallgathatja az interjúkat, történeteket). Vagy kis csoportokat lehet alakítani, és elemes hordozható hangszórókon keresztül többen is hallgathatják az interjúkat egyszerre.

3. Következtetések / Kilátások a jövőre

Castelluccio-ban az iskolás diákok rendkívül érdeklődők és elkötelezettek voltak a projekt iránt egészen a kezdetektől kétségkívül azért, mert a „Játszóhelyek és játékok” téma inspirálta őket. Nagy lelkesedéssel keresték meg az idős polgárokat a környékükön, hogy kikérdezzék őket a múltbéli játszóhelyeikről és játékaikról. Erről a témáról fiatal és idős ugyanolyan lelkesedéssel tudtak beszélni. A diákok mohón fölkeresték a helyszíneket és kipróbálták azokat a játékokat, amelyeket ma már nem játszanak. Az idősek viszont azt vették észre, hogy sok játékot még ma is játszanak, noha az utcák és a terek változtak. Ez arra indította mind az időst, mind a fiatal, hogy elgondolkozzon a nemzedékek közötti különbségekről és a kis közösségükben zajló változásokról.

Egy ilyen projektet, mint amit Castelluccio-ban megvalósítottak, más helyeken is véghez lehet vinni feltéve, ha a tanárok készek teljes mértékben elkötelezni magukat mellette. A projekt tartalmát könnyen be lehet integrálni a normál iskolai tanmenetbe, pl. olyan

tantárgyakba, mint az angol, a történelem, az általános ismeretek vagy a helytörténet. Minden egyes résztvevő nem csupán a média ismereteit, nyelvi tudását szélesítheti, hanem számos tárgyban komoly tudást kaphat, és – ahogy azt a Castelluccio-n túli tapasztalatok is mutatják – a projekt tanulás közben mindenkinek sok-sok örömet is szerez.

Kedvenc helyszínek: Egy audio séta a környéken

CROSSTALK- Megindító történetek a határokon túlról, más kultúrákból, eltérő generációktól

→ **Példa egy tanterven kívüli ifjúsági projektre**, felelős Crosstalk projekt partner: a Freiburg-i Ifjúsági Munka Alapítvány (Freiburg Youth Work Foundation, YWF)

Az anyagot összeállította: Anke Halbritter, 2010. június
Németről angolra fordította: Angela Sprotte

1. A helyszín: Freiburg, St. Georgen (Németország)

St. Georgen egy 2200 éves történelemmel rendelkező külső terület, amit Freiburg sok-sok évvel ezelőtt vont a saját közigazgatása alá. Látványosan terül el a Schönberg (szó szerint: szép hegy) lábánál, a lejtőkön szőlőskertekkel. Ebnethez hasonlóan a település régi központja megőrizte falusias karakterét, de ma már St. Georgen jóval nagyobb lett, több iskola, lakónegyedek és közvetlenül a háború után épült családi házak találhatók benne. Körülbelül 12 000 ember lakik itt. St. Georgen jó infrastruktúrával, sok nyitott térrel és egy patakkal is rendelkezik, mely utóbbi keresztül szeli a települést. Különösen vonzó hely gyermekes családoknak, de élnek itt idős polgárok is, akik egész életüket itt töltötték.

2. A projekt megvalósításának lépései

2.1 A projekt meghirdetése

Első lépéskén plakátokon és szórólapokon hirdessük a projektet és használjuk fel a helyi sajtót is. A szórólapokat azoknak az ismerősöknek, partnereknek is odaadhatjuk, akik vállalták, hogy segítenek résztvevőket toborozni. Ha ezek a kapcsolataink már olvastak a projektről a plakátokon, szórólapokon vagy a helyi újságban, akkor szívesebben támogatják majd a tanfolyam oktatóit.

Ezenkívül mind az idős polgárokat, mind a fiatalokat közvetlenül is megkereshetjük a különböző klubokban, iskolákban és más nyilvános helyeken, és felkérhetjük őket, vegyenek részt a programban. A résztvevők toborzásának

leghatékonyabb stratégiáját mi abban leltük meg, hogy a célcsoportok tagjait igyekeztünk motiválni, győzzék meg az ő köreikben élőket, hogy csatlakozzanak ehhez a projekthez.

✳ Tapasztalatuk

A mi konkrét esetünkben úgy találtunk megfelelő jelentkezőket, hogy megkerestük az idős polgárokat ellátó helyi Polgári Szövetséget, az egyházat, az iskolákat, ifjúsági központokat és klubokat. Emellett a környéken plakátokat tettünk ki a helyi emberek által leglátogatottabb helyekre, pl. a cukrászdában vagy a templomban.

De a projektet meghirdettük a Badische- Zeitung nevű helyi és a St. Georger Bote című területi lapokban is.

A projekt befejezése után az eredményekről ugyancsak ebben a két lapban tájékoztattuk a nyilvánosságot.

Ezeneken felül kapcsolatba léptünk a közösség egyik tagjával, aki részt vesz St. Georgen kerület számítógépes honlapjának szerkesztésében és aki kezdettől fogva érdeklődést mutatott arra, hogy a környékről készülő audio túrát St. Georgen lakosai számára elérhetővé tegye az internetes weboldalukon.

2.2 A résztvevők

Létszám:

12-14 fő között.

Életkor:

Serdülők: kb. 12 - 15 évesek

idős résztvevők / nyugdíjasok: 60 év felett

Ideális esetben a csoportban egyenlő létszámban van idős és fiatal, így felváltva lehetnek riporterek vagy interjúalanyok és a beszélgetésekben egészséges egyensúly alakul ki.

Természetesen más csoport-konfigurációk is lehetségesek. Pl. ha egy teljes létszámú iskolai osztály mellett csak néhány idős polgár van, akkor a diákok kis csoportokat alkothatnak és megoszthatják a feladatokat: az egyik a mikrofont tartja, a másik a riportert segíti kérdésekkel, a harmadik a hangfelvételt és a felvételi szintet felügyeli. Még akkor is lehetséges megszervezni ezt a szemináriumot, ha csupán egy idős polgárral készítünk több interjút, mert így a kis csoportokban mindenkinek lesz esélye kérdéseket feltenni neki és a kérdéseire felelni a szerepcsere után.

Résztvevőkkel kapcsolatos kívánalmak:

A projekt 12 éves vagy annál idősebb diákoknak megfelelő. Olykor nehezebb az idősebb tinédzsereket bevonni. Ez különösen igaz St. Georgen kerületre falusi jellege miatt, mert itt az idősebb tinédzserek kedvenc helyei már nem a közvetlen környékükön van, sokkal inkább Freiburg belvárosában.

Jó, ha az idős résztvevők a környéken nőttek fel vagy gyerekkoruk egy részét ott töltötték, ahol a projekt zajlik. Az is fontos, hogy elég jól tudjanak gyalogolni ahhoz, hogy a kedvenc helyeiket gyalog végiglátogassák. A mi projektünkben jó stratégiának bizonyult, hogy a távolabbi helyek némelyikéhez biciklivel jutottunk el. Az útvonal egy részét autóval is megtehetik.

Egyik résztvevőnél sem szükséges, hogy korábbi rádiós tapasztalattal rendelkezzenek.

Hogyan találjunk megfelelő résztvevőket?

Idős polgárok: A projekt számára a legjobb terület a városnak egy régi kerülete vagy kisebb községek, ahol sok polgár él már hosszú ideje. A legjobb helyek, ahol idős polgárokat lelhetünk:

- Idősek klubja, egyesülete, képviselője
- Templomok
- Idősek otthona
- Civil szervezetek
- Kórusok és zenei körök
- Sportklubok
- Jótékonyági szervezetek és képviselőik

Fiatalok: A diákokat / fiatalokat szintén megtalálhatjuk a klubokban vagy más intézményekben. Mégis több oknál fogva is szerencsésebb talán, ha a fiatal résztvevők egy szervezettől érkeznek, mert ez esetben:

- A fiatalok (és ahol releváns, a szüleik is) bíznak az adott intézményben,
- Szervezési szempontból: az intézmény el tudja érni a résztvevőket és szemináriumi termeket is lehet tőlük bérelni
- Az intézmény munkatársai továbbítani tudják a projektről szóló információkat a fiataloknak (és ahol releváns, a szüleiknek is).

✱ Tapasztalatunk

A projekt kezdeti fázisában sok gondolkodást, időt és erőfeszítést kívánt, miként lehet jelentkezőket találni. A legjobb módszernek az tűnik, ha az egész csoportot egy klubból, vagy egyesületből toborozzuk. Egyrészt, mert egy több generációt, pl. időseket és fiatalokat magába foglaló projekt számára előnyös, ha barátok és ismerősök együtt vesznek részt a feladatokban. Az a tapasztalatunk, hogy mindkét generáció tagjai könnyebben közelednek egymáshoz, ha ismernek másokat is a csoportban. Másrészt könnyebb kapcsolatot teremteni egy egyesülettel, ha az kész támogatni az oktatókat, projekt vezetőket mind a szervezeti megvalósításban, mind a résztvevők megtartásában.

Az idős résztvevőinket a St George-i idősek tánc csoportjából toboroztuk, ahol volt egy erősen elkötelezett személy, aki segített nekünk.

A fiatalok célcsoportjának esetében sajnos nem sikerült a jelentkezőket egyazon csoportból (iskola, Katolikus Ifjúsági Csoport, ministránsok, cserkészek, Ifjúsági Központ) toborozni. Valószínűleg azért, mert nem akadtunk egy lelkes, elkötelezett személyre,

akinek az adott környéken vannak a gyökerei és aki be tudta volna mutatni annak az egységes csoportnak, milyen gondolat rejlik a projekt tematikájában.

Hasznos tipp

Javasolt felhajtani egy olyan elkötelezett személyt, aki hatékonyan tudja a projekt küldetését terjeszteni. Ez garantálhatja az iskolai bürokráciától mentes szoros és azonnali együttműködést.

2.3 Egyéni foglalkozások

- A tanfolyam 7 egy vagy kétórás foglalkozásból állt és Freiburg/Breisgau St. Georgen kerületében (Németország) került lebonyolításra 2010 áprilisának vége és júniusának közepe között.
- Nem sokkal ezután július elején a környékről készült audio túra/séta, amit a tanfolyam során sikerült összeállítani, első ízben került bemutatásra az éves templomi ünnepség alatt.

Az alábbi táblázat ad egy rövid áttekintést a 7 önálló foglalkozásról, és alapul szolgálhat hasonló tanfolyamok lebonyolításához. Az vázlatból fakadó további magyarázatokat, a tapasztalatok leírását és javaslatokat a táblázat utáni szövegben talál az olvasó.

Foglalkozás / Idő	Célok	Tartalom	a) Módszerek b) Anyagok, (*Melléklet)	Teljes idő-tartam
1. Foglalkozás 1 óra	A projekt ismertetése, Bemutakozás egymásnak, Technikai ismeretek	Háttérinformációk, projekt tartalom és célok ismertetése és megbeszélése a csoporttal. Rövid bemutató: miként működik egy hordozható hangfelvevő eszköz, mindenki lehetőséget kap a kipróbálására.	a) Oktatói előadás és moderált beszélgetés b) Hangrögzítő eszköz és mikrofon	1óra
	Projekt értékelés	A résztvevőktől megkérdezzük, milyen korábbi ismereteik vannak, mik a motivációik és milyen elvárásokkal jöttek a tanfolyamra, stb.	a) lehetséges csoport megbeszélés, a kérdőívek kitöltése, egyéni munka b) Kezdeti kérdőív a fiatal és idős hallgatóknak (QP1*)	

2. Foglalkozás 1 óra	Korábbi hasonló projektek eredményeinek ismertetése, kedvenc helyek megjelölése a környéket ábrázoló térképen,	Korábbi hasonló projektek eredményeinek bemutatása digitális vetítőn. Ezután a résztvevők a környéket ábrázoló térkép köré gyűlve bejelölik rajta kedvenc helyeiket.	a) Prezentáció, moderált véleménycsere a résztvevők között b) Laptop, vetítő, a város vagy a kerület térképe (nagy méretben)	2 óra
3. Foglalkozás 1 óra	A térképen a bejelölések véglegesítése, időpont egyeztetés találkozássra	A résztvevők kedvenc helyeit tartalmazó térkép véglegesítése, az oktatók általános útmutatást adnak az interjúkhoz. Az egyéni foglalkozások időpontjainak egyeztetése kölcsönös megállapodással.	a) Részben moderált csoport megbeszélés, rövid magyarázat, szabad megbeszélés b) térkép kedvenc helyekkel rajta, projekt órarend	3 óra
4. Foglalkozás 2.5 óra.	Újságírói bevezető az interjú technikákhoz, a kedvenc helyek meglátogatása, interjúk készítése	Az alapvető interjúkészítési technikák bemutatása. A kedvenc helyek meglátogatása, ahol a résztvevők meginterjúvolják egymást.	a) Magyarázat, gyakorló feladat, interjú készítése b) képek, ábrák, ismertető lapok az interjúkészítésről*, laptop / vetítő, fényképezőgép, hangrögzítő eszköz	5.5 óra
5. Foglalkozás 2 óra	Az eddig elkészített anyagok meghallgatása és összeszerkesztése.	A hallgatók meghallgatják a teljes vagy részbeni vágatlan hangfelvételeket és megnézik a fotókat. A javasolt útvonal és a róla szóló szövegek megbeszélése, szerkesztése; aztán a résztvevők az egyeztetett szövegeket rögzítik egy felvételi stúdióban..	a) Magyarázat, szövegek írása a csoportban, narráció b) Laptop, vetítő, hangszórók, fényképezőgép (+számítógép kábel), a nagy térkép, szöveges javaslatok (ha vannak), ceruzák/papír, hangrögzítő eszköz	7.5 óra
6. Foglalkozás 2 óra	Megtanítani technikai fogásokat és az anyag végső megvágása.	A 'digitális audio vágás' ismeretekbe való bevezetés (pl. Audacity), majd az oktatók segítségével az egyénileg készített interjúk, kommentárok megvágása és összeszerkesztése.	a) A digitális szerkesztés bemutatása számítógépen, majd a résztvevők – amennyire lehetséges – önállóan vagy oktatói segítséggel végzik a munkát b) Számítógép és	9.5 óra

			vetítő vagy több számítógép digitális hangvágó szoftverrel (pl. Audacity, ingyenes), a hangfájlok és interjúk elmentése merevlemez tárolón.	
7. Foglalkozás 2 óra	'Audio túra a környéken' Kipróbálás	A résztvevők (meghívott barátok, ismerősök és rokonok kíséretében) helyszínről helyszínre mennek egy mp3 lejátszóval, amire az oktató fölvette az egybeszerkesztett audio túrát, hallgatják a felvételt és ellenőrzik, hogy helyesen írták-e le a helyeket és az útvonalat. (Javasolt A4-es méretben a környéket ábrázoló térképeket kiosztani, amiken fel van tüntetve az útvonal az audio vezetéssel szinkronban. Beszámolók a képzési tanfolyam során szerzett tapasztalatokról, az oktatás hatásfokáról, stb.	a) Audio túra a teljes csoporttal és az oktatókkal b) Hordozható mp3 lejátszók, rajtuk az audio túra felvétele, fejhallgatók, a várost/környéket ábrázoló térképek (ha lehet laminált) feltüntetve rajtuk az útvonal. a) Csoport megbeszélés, kérdőív kitöltése, egyéni munka b) A visszajelzések megbeszélésénél, ha kell, akkor segédeszköz, kérdőívek a fiatal és idős hallgatóknak az értékeléshez (QP2*)	11.5 óra
	A projekt értékelése (az 5. foglalkozás után is ki lehet tölteni, ha nem mindegyik résztvevő fejezi be a tanfolyamot)			

1. Foglalkozás: A projekt bemutatása és a technikai eszközök

Célok: Az oktatók és a résztvevők bemutatkoznak egymásnak, majd bemutatásra kerül a projekt ötlete, tartalma és a tervezett tanmenet. A hangrögzítő eszköz használatának rövid bemutatása. A foglalkozás végén egy kérdőív kerül kiosztásra, amin a projekt értékelésére vonatkozó lényeges adatokat gyűjtik össze. (életkor, korábbi tapasztalat, tanfolyami elvárások)

Anyagok: szórólapok, hangrögzítő eszköz, mikrofon, fejhallgatók, térkép a környékről, fényképezőgép, kérdőív

Módszerek: Ismertető és moderált megbeszélés

Idő: kb. 60 perc

A résztvevők és az oktatók egy kör mentén elhelyezett székeken foglalnak helyet. A projekttel kapcsolatos háttér-információkat, a projekt tartalmát és céljait megbeszéli a csoport. Az oktatók röviden elmagyarázzák a hangfelvevő eszköz működését, használatát, a résztvevők pedig kipróbálják.

*** Tapasztalatunk**

Az első találkozás alkalmával a hallgatók eltérő mértékű ismeretekkel rendelkeznek a projekt egészét illetően. Néhányuk már tájékozódott a szórólapokról, de mások úgy jöttek el a tanfolyamra, hogy nem volt pontos ismeretük annak tartalmáról. Ezért lényeges volt a projektet részletesen bemutatni, de egyben azt is tisztázni, hogy nem egy kereskedelmi projektről, hanem egy társadalmi, oktatási programról van szó. Az idősebb hallgatók közül néhányan kételkedtek abban, hogy képesek lesznek kezelni az itt szükséges technikai eszközöket. Az első foglalkozás után a résztvevők közül az egyik idősebb hölgy jelezte, hogy nem szeretné, ha bármi, amit mond vagy bármilyen fénykép róla megjelenne az interneten. Komolyak voltak a fenntartásai az internettel szemben és az egész tanfolyam során, mikor beszéltünk vele, nem lehetett eloszlatni az aggályait.

👍 Hasznos tippek

- Az első találkozáskor és ahol lehet még előtte fontos leszögezni, hogy pontosan mit tartalmaz a projekt, milyen céljai vannak a tanfolyamnak és az oktatóknak.

- Külön ki kell emelni a projekt tartalmát, ami sokkal inkább a résztvevők tapasztalatára és emlékeire összpontosít, mint a technikai ismeretekre. Mindazonáltal a projekt gondolata mögött az is meghúzódik, hogy a projekt tartalmának összeállításakor gondoskodtunk arról, hogy a résztvevők megismerjék és használják a szükséges technikai eszközöket. A fiatalok számára a technikai rész fontos motiváló tényező szokott lenni a projektben való részvételre, az idős hallgatók közül pedig sokan szívesen ismerkednek meg valami újjal, és ezért hajlandók leküzdeni az idegenkedésüket. Ezek pedig segítik az intergenerációs kommunikációt. A mi esetünkben például az idős résztvevők némelyike gyakorlottabb volt a szövegek írásában és elmondásában, míg a fiatalok közül többen inkább mutattak gyakorlottságot hanganyagok szerkesztésében.

Hasznos tippek a technikához: A hangrögzítő berendezés használata

- Ésszerűnek tűnik a riporter és a technikai szerepek elkülönítése, mert így az egyik személy a tartalomra tud koncentrálni, míg a másik a felvétel minőségére ügyel.
- Általában is, de különösen külső felvételeknél érdemes mikrofon szélfogót (vagy pop-szűrőt) használni a szélzaj ellen.
- Hozzávetőleges számítás szerint a mikrofont kb. 10-15 cm-re tartsuk a beszélő ajka alatt. Ez biztosítja a legjobb hangfelvételi minőséget, és ebben az esetben a mikrofon nincsen a beszélő látóterének útjában, ami segíti őt abban, hogy természetesen beszéljen.
- A „riporter hurok”: Ezt a laza hurkot a kezünk körül a mikrofont és a hangfelvevő eszközt összekötő kábel védelmére alakítjuk ki (ott, ahol a kábel kilép a mikrofon csatlakozójából), mert ezzel elkerülhetjük, hogy a felvételünkbe recsegő, pattogó hangok kerüljenek.

2. Foglalkozás: Kedvenc helyek megjelölése a várost / környéket ábrázoló térképen

Célok: Korábbi hasonló projektek eredményeinek bemutatása jobban megvilágítja a résztvevőknek, mi is a célja a projektnek és inspirálhatja is őket. Ezután a résztvevők a környéket ábrázoló térképen bejelölik kedvenc helyeiket

Anyagok: Projekt dokumentáció (a résztvevők listája, a környéket ábrázoló térkép), laptop számítógép, digitális vetítő, vetítövásznon, CD lemez rajta az előző projekt anyaga, fényképezőgép

Módszerek: Prezentáció, moderált véleménycsere a résztvevők között

Idő: 60 perc

A résztvevők leülnek a vetítövászonnal szemben.

Ha új hallgató érkezett a második foglalkozásra, akkor egy rövid bemutatkozó körben mindenki ismét bemutatja magát.

Rövid bevezető előadás után az oktatók megmutatják egy korábbi projekt kész anyagait. Ennek az előző projektnek az interaktív térképét használva, a résztvevők meghallgatják az arról a környékről készült audio túra felvételeit.

Második lépésben a hallgatók a környéket ábrázoló térkép egy bizonyos része köré gyűlnek.

✱ Tapasztalatunk

Minthogy a projekt reklámozását folytatnunk kellett, két újabb idős résztvevő csatlakozott a csoporthoz, mert érdekelte őket a projekt.

A korábbi projekt anyagainak bemutatása nagyon hasznosnak bizonyult, különösen az idős résztvevők esetében, mert láthatták, milyen lesz a végleges verziója annak a közös munkánknak, amit most még csak fölvázoltunk. Látni és meghallgatva a példákat a hallgatók lelkesedése megnőtt arra, hogy ezt kipróbálják. Azonnal jöttek az emberek az ötletekkel, hogy milyen útvonalon is kellene ennek az audio túrának mennie és milyen formában lehetne közzétenni, pl. az interneten.

A környéket ábrázoló térképen a kedvenc helyek bejelölése igen élénk megbeszélés közepette zajlott, mert a helyek legtöbbször mindenki ismerte. A résztvevőket leginkább az érdekelte, milyen is volt az a környék a múltban, amit most ilyenek ismernek. A beszámolók és a párbeszéd sok időt emésztettek fel és leginkább az idős polgárok szerepeltek, már csak azért is, mert ők voltak többségben.

A foglalkozásnak volt egy spontán része is arról, miként lehet még résztvevőket toborozni, tekintve – ahogy már említettük – , hogy ez nehézségekbe ütközött. Hosszabb vita alakult ki, miként lehet még fiatal résztvevőket találni.

Hasznos tippek

- Gondoskodjunk arról, hogy az új hallgatók felírják adataikat a listára, mert így könnyebb kapcsolatba lépni velük.
- A korábbi projekt eredményeinek bemutatása inspiráló és segít leküzdeni a gátlásokat és fenntartásokat.
- A 'Kedvenc helyek térképen való bejelölése' feladatot érdemes moderálni, mert különben egy-egy résztvevő hosszabb hozzászólása mások részvételét háttérbe szoríthatja vagy azt eredményezi, hogy kifutunk az időből.

3. Foglalkozás: A térképen a kedvenc helyek bejelölésének véglegesítése, a többi foglalkozás időpontjának egyeztetése

Célok: A résztvevők megjelölik kedvenc helyeiket a környéket ábrázoló térképen. Időpontok egyeztetése a kedvenc helyek meglátogatására és az interjúk készítésére.

Anyagok: Projekt dokumentáció (a résztvevők listája)

Módszerek: Részben moderált csoport megbeszélés, rövid magyarázat, vita

Idő: 60 perc

A résztvevők egy körben ülnek. Valamivel hosszabb a bevezető, mert három új fiatal hallgató érkezett. A bemutatkozó kör után a kedvenc helyeket véglegesítik a térképen. Megint élénk vita előzi meg, de most sokkal kiegyensúlyozottabb a megbeszélés mint az előző foglalkozáson.

Az oktatók általános tájékoztatót adnak az interjúkészítéssel kapcsolatban:

- Kivel készítsünk interjút?
- Hol vagyunk?
- A kedvenc hely leírása.
- Mi teszi kedvenc helyé? A helyi viszonyok? Az emlékek? A helyhez kapcsolható különleges élmények, történetek?

Ezután szabad megbeszélés: a többi foglalkozás időpontjának egyeztetése.

✳ **Tapasztalatunk**

A három új fiatal résztvevő érkezése miatt alakult így a foglalkozás, ahogy alakult. Az előző foglalkozások tartalmának rövid ismertetése. A magyarázatokat valóban rövidre kellett fogni. Ez alkalommal az egyik oktató vette át a kedvenc helyek térképen történő megjelölését és az egyik résztvevő bevonásával a vita moderálása is megoldódott.

Az interjúkészítés alapvető formáinak körülírása a sok segédfooglalkozás miatt eléggé nehezen haladt, mert azok a hallgatók, aki a tanfolyam elejétől fogva ott voltak, minél gyorsabban neki akartak fogni az interjúknak.

Az interjú időrendjének tervezésénél a résztvevők jelezték óhajukat, hogy a teljes csoport vegyen részt ebben.

Kezdetben nehéz volt megfelelő időpontokat találni, de végül egy pár kivételével (akik külön megszervezték maguknak) sikerült egy közeledő országos ünnep dátumában megállapodni.

👍 **Hasznos tippek**

- A mi konkrét esetünkben bizonyos mértékig nehéz volt megszervezni, hogy a kedvenc helyeket csoportosan látogassuk meg. Márpedig erre érdemes odafigyelni, mert csoportosan a túra sokkal inkább elősegíti a párbeszédet és több anekdota bukkanhat fel.

- Amennyire lehetséges, a tanfolyamot a hétnek mindig ugyanazon a napján tartjuk. Sajnos ez a mi esetünkben nem volt megvalósítható és emiatt a kurzus lebonyolítása komplikáltabb volt.

4. Foglalkozás: Bevezető az interjú technikákhoz, túra

Célok: Újságírói bevezető az interjú technikákhoz, kedvenc helyek felkeresése, interjúk készítése

Anyagok: 2 db a környezetet ábrázoló térkép rajtuk megjelölve a kedvenc helyek, 2 db hangfelvevő eszköz, 2 mikrofon, 2 fejhallgató és 2 fényképezőgép.

Módszerek: Magyarázat, gyakorlati foglalkozás, interjúkészítés

Idő: Kb. 150 perc

Az interjúkészítés alapelveinek rögzítése: lehetőség szerint nyitott kérdések, a direkt kérdések kerülése; az interjúalanyra koncentrálj az interjú során; mindig az interjú témájára összpontosíts, de használd ki, ha egy új aspektus merül fel; ha szükséges, fogalmazd át a kérdéseidet. A kedvenc helyekre csoportosan látogassatok el és minden egyes helyen alakítsatok interjú csapatokat (riporter / interjúalany), így készíthettek interjúkat.

Tapasztalatunk

Mielőtt elkezdjük a tevékenységet élénk beszélgetés folyt az idős résztvevők gyerekkoráról és tinédzser éveiről, ami itt zajlott St. Georgen környékén. Néhányuk régi fotókat is hozott azokból az időkből, ezeket körbeadtuk és beszéltünk róluk.

A beszélgetés fő témája az volt, hogy miként nézett ki ez a terület annak idején és mi változott az azóta eltelt évek alatt. Az idősek néhány gyerekkori élményt is elmeséltek. A fiatalok kedvenc helyei: két játszótér és egy mező. Ez utóbbi az idős hallgatók gyerekkorában mezőkert volt, a szélén erdővel, menedékházzal és templommal. Minthogy az idős polgárok közül nem mindenki tudott egész délután ott lenni, ezért a túra idejét behatárolta, hogy ki meddig ért rá. A fiatal résztvevők és az egyik idős polgár teljes magabiztossággal használták a technikai felszerelést, míg másik két idős hallgató, bár szeretett volna, de nem boldogult e téren.

Hasznos tippek

- Az interjúkban résztvevők sokkal idegesebbek e foglalkozás alatt, mint mikor csak gyakorolják az interjúkat, így a tartalmi és a technikai megfontolandókról gyakran elfeledkeznek. Emiatt hasznos, ha az oktatók jelen vannak és kiigazítják a hibákat, ha szükséges.
A technikai akadályok elkerülése végett jó, ha minden felszerelési eszközből van egy plusz tartalék (hangrögzítő eszköz, mikrofon, fejhallgatók, kábelek, csatlakozók, elemek, fényképezőgép).
- Hasznos, ha az oktatók és a résztvevők fényképeket készítenek egymásról, vizuálisan is megörökítik a tevékenységet különböző szemszögből.

5. Foglalkozás: Az eddig elkészített anyagok meghallgatása és a végleges változat összeszerkesztése.

Célok: az eddigi eredmények bemutatása és a kommentár szövegek felvétele.

Anyagok: számítógép diavetítő funkcióval, számítógép hangvágó szoftver programmal, számítógép szövegszerkesztő programmal, stúdió mikrofon, keverő pult.

Módszerek: Magyarázat, csoportmunka: kísérő szöveg, rögzítés

Idő: kb. 120 perc

Az előkészületek során kiválasztják a megfelelő útvonalat a térképen és javaslatokat tesznek, hogyan lehet a legjobban leírni azt. A résztvevők meghallgatják a vágatlan interjúkat teljesen vagy csak egyes részeit és megnézik a fényképeket is. A kiválasztott útvonalat és az összekötő szövegeket átbeszélnek és megszerkesztik. Végül a stúdióban (vagy a csendes szobában, ahol a hangrögzítő van) felvételre kerül a csoport által kiválasztott verzió.

✳ **Tapasztalatunk**

A mi esetünkben az idős hallgatók különösen odaadónak bizonyultak a legjobb útvonal megtalálásában és nem kellett nógatni őket, hogy a mikrofonba mondják az előzőleg leírt kommentárokat. Időre és türelemre volt szükség, míg a teljes összekötő szöveg felvételre került.

Végül mindenki teljesen elégedett volt a végső verzióval, sőt az idős résztvevők jogosan voltak büszkék teljesítményükre.

👍 **Hasznos tippek**

- Azok, akik már nagyon régen laknak azon a környéken, valószínűleg a legjobb útvonalat fogják kiválasztani és a legkevésbé komplikált leírásokat produkálják majd.
- Csönd és nyugalom szükséges a felvételhez. A kevés gyakorlattal rendelkező felolvasók esetében jobb eredményt érhetünk el, ha előre föl vesszük a szöveget, a csoport visszahallgatja, kijavítja és újra fölveszi.
- Erre a foglalkozásra hagyjunk bőven időt, mert előre nem lehetünk biztosak, hányszor kell megismételteni egy-egy mondatot vagy bekezdést.
- Az a személy, aki a szöveget a felvételnél felmondja, figyeljen a beszéd tempójára, a hanglejtésre és a kiejtésre. Ebben a projektben a tájszólás vagy ha valaki

dialektusban beszél, az nem hátrány, inkább előny. Jó, ha a kommentátor felvétel előtt legalább egyszer hangosan felolvassa a szöveget, és ha az oktatók kéznél vannak, adhatnak hasznos tippeket.

- Ahol lehetséges, az összekötő szövegek végleges változata előzetesen kinyomtatott formában álljon rendelkezésre. Ha nincs idő a hallgatók által javasolt változtatásokat a szövegben megtenni, akkor legalább a szöveget felolvasók a saját példányukban tegyék ezt meg, hogy érthető és olvasható legyen számukra.

6. foglalkozás: A 'digitális audio vágás' alapjainak megtanítása, A résztvevők a lehetőség szerint önállóan elkészítik az audio túra végleges verzióját

Célok: A résztvevők elsajátítják a hangszerkesztés lényeges alapelemeit, hogy később saját céljaikra is használhassák ezt a technikát.

Anyagok: legalább egy számítógép hangvágó szoftverrel (lehetőség szerint szabad forráskódú, pl. Audacity, amit a résztvevők otthon is ingyen letölthetnek), esetleg egy digitális vetítő

Módszerek: előadás és csoportmunka

Idő: kb. 120 perc (az interjúk számától és az előzetes technikai ismeretek mértékétől függően)

A tanfolyam oktatói demonstrálják a hangvágó program működését a számítógépen és utána – ha van rá idő – a résztvevők megcsinálnak néhány gyakorlati feladatot. Ezt az újonnan megszerzett képességüket használják a hallgatók arra, hogy megszerkesszék és összeállítsák az audio túrájukat. (Az egész csoport ezt a tevékenységet végzi, az oktatók pedig, ahol kell, segítenek, egyben biztatják a hallgatókat, hogy váltsák egymást a szerkesztői munkában.)

✱ Tapasztalatunk

Nem mindegyik hallgatónk kívánt részt venni az anyag végső szerkesztésében. Egyrészt nehéz volt egy másik időpontot találni, amikor mindenki el tud jönni. Másrészt a fiatal résztvevők már ismerték a hangvágó programot az Ifjúsági Munka alapítvány rádióműsor készítő köréből, míg az idős hallgatók némelyikét elijesztették a technikai feladatok.

Hasznos tipp

A kezdetektől fogva bízni kell a hallgatókban és rájuk kell hagyni a felelősséget jelezve, hogy ők maguk azok, akik ezt az audio túrát létre fogják hozni ideértve annak technikai megoldásait is. Ez erősíteni fogja bennük azt az elkötelezettséget, ami a végleges verzió legyártásához vezet. A résztvevőket akkor is bátorítanunk kell a feladatok elvégzésére, ha az kompromisszumokat követel és/vagy bizonyos gátlások leküzdésével jár. Éppen ezért a szerkesztésről szóló foglalkozások lényeges elemét képezik a tanfolyamnak már a kezdetekben.

7. Foglalkozás Bemutató (nyilvános, meghívott vendégeknek): Audio túra és visszajelzések

Célok: A résztvevők kipróbálják az összeállított audio túrát, visszajelzések az oktatóknak és a projekt értékelése

Anyagok: MP3 lejátszók a szükséges hangfájlokkal, a várost / környéket ábrázoló térképek (A4-es méret, ha lehet, laminált változatban), esetleg CD lemezek, rajtuk egy interaktív térképpel, amit a résztvevők magukkal vihetnek, kérdőívek

Módszerek: audio túra MP3 lejátszókkal, az audio idegenvezetés meghallgatása, csoport megbeszélés a visszajelzésekről, a kérdőívek kitöltése egyénileg)

Idő: kb. 120 perc

A csoport tagjai találkoznak az audio túra indulási pontjánál. Az MP3 lejátszók működésének, kezelésének rövid ismertetése után elkezdődik az audio túra és mindenki hallgatja, mit is lehet tudni a kedvenc helyekről. Minden helyszínen meghallgatják a kapcsolódó szövegeket, interjúkat, történeteket.

Egy végső megbeszélés során a cukrászdában a résztvevők elmondják visszajelzéseiket, amiket írásban is rögzítenek. A visszajelzésekről szóló foglalkozás moderált legyen, és elvezethet egy szabad vélemény- és ötletcseréhez többek között arról is, hogy hol kaphatja meg a projekt a legjobb nyilvánosságot vagy milyen eszközök állnak rendelkezésre ehhez klubokban, stb. A beszélgetés végén kérjük meg a résztvevőket, hogy töltsék ki a kérdőívet (ezt megtehetik az 5. foglalkozás után is).

Tapasztalatunk

Itt megint előfordult, hogy több hallgató nem tudott részt venni ezen a foglalkozáson. Azok számára, akik eljöttek, ez egy sikeres és fontos befejező mozzanata volt a projektnek. Nagyon örültek munkájuk, erőfeszítéseik végső eredményének; a túra útvonalát valóban könnyű volt követni az audio idegenvezetés segítségével. Mindennél jobban kedvelték az audio túra résztvevőit azokat a történeteket és interjúkat, amik az egyes helyszíneken elhangoztak.

A könnyen kezelhető MP3 lejátszókkal azért akadtak gondok.

Ezt követően egy rövid megbeszélést tartottunk a visszajelzésekről. A hallgatók nem akarták elkapkodni a kérdőív kitöltését, ezért hazavitték magukkal.

Néhány résztvevő érdeklődést mutatott arra, hogy a szomszédságában bemutassa a projektet. Egy lehetőség fel is merült az egyik résztvevőnek a helyi egyházközséghez, parókiához fűződő kapcsolata révén. Meg is egyeztek, hogy a legközelebbi egyházi ünnepségen bemutatják a környékről szóló audio túrát.

Hasznos tippek

- Ennek a foglalkozásnak mindenképpen helyet kell kapnia a projektben, mert ideális lezárását jelenti a tanfolyamnak. (érdemes olyan időpontra tenni, amikor a legtöbb résztvevő tud megjelenni)
- Lényeges, hogy a megjelentek kedvenc helyeit mind végiglátogassuk, mert ez és az interjúk meghallgatása a helyszínen számukra döntő élmény.
- Ha szükséges, akkor lássuk el a résztvevőket bélyeggel és megcímezett válaszborítékkal, amiben a kitöltött kérdőíveket vissza tudják küldeni.
- Biztassuk a résztvevőket, hogy szorgalmasan keressék az alkalmakat, amikor a városukról / környékükről szóló audio túrát bemutathatják.

2.4 A projekt megvalósítása során levont következtetések

Fontos hangsúlyozni, hogy mind a hat foglalkozást - lehetőség szerint - a legrövidebb időszakon belül kell megrendezni, ami csak akkor valósulhat meg, ha a jelentkezők toborzása a tanfolyam kezdete előtt befejeződik. A mi esetünkben igen nehéz volt résztvevőket találni, különösen a fiatalok körében, így a keresés folytatódott a tanfolyam első hetében is. Ez azt okozta, hogy az idős hallgatók egy része türelmetlenséget tanúsított a projekt menetében elszenvedett késedelem miatt.

Ugyancsak javasolt néhány dátumot előre lefixálni a foglalkozások számára és ezzel korlátozni azt az időt, amit a hallgatók a nekik megfelelő időpontok kiválasztására fordítanak. Ez jelentheti azt, hogy nem tudjuk mindegyik résztvevő kívánságát e téren teljesíteni, de így meglehetősen leegyszerűsödik az órarend kialakítása. Általában is a

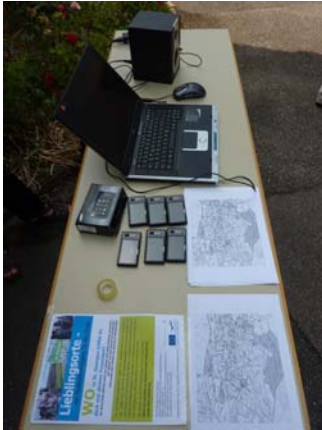
rendelkezésre álló időszakok fontosak voltak, mert résztvevők számára ezek az időintervallumok adtak lehetőséget arra, hogy megismerkedjenek egymással, kommunikáljanak egymással és megbarátkozzanak a tevékenység elvégzéséhez szükséges technikával. Azt is érdemes megfontolni, hogy az egyes foglalkozásokra hosszabb idő álljon rendelkezésre annál, mint amit mi itt javasoltunk. Végül is a hangstúdióban vagy a számítógépen elvégzett munka, a gyártás technikai aspektusai és a túra tartalmának önállóan megcsinált összeillesztése lényeges elemei ennek a média képzésnek. A generációk együtt kell, hogy dolgozzanak, mint egy csapat azért, hogy létrehozzanak valamit és közben leküzdjék a nyilvánvaló akadályokat valamint minden meglévő félelmet – például a technikával szemben gyakran tapasztalható idegenkedést.

Szintén nem árt figyelembe venni, hogy lesznek olyan résztvevők, főleg az idősök között, akik nem tudnak minden foglalkozásra eljönni. Némelyikük, tapasztalatunk szerint, csak egy foglalkozáson kész részt venni. Egyértelműen világossá tették nekünk, hogy nem kívánnak egy olyan projektben szerepelni, ami túl hosszú ideig tart. Itt is lehet rugalmasan reagálni az idősök igényeire. Ha kéri, akkor egy vagy két idős hallgató esetében vállaljuk el, hogy csak a bevezető és a befejező foglalkozásokon vesznek részt és csak az ő „interjúikat” érintő helyszínek tekintetében – már abban az esetben, ha nem akarják az egész audio túrát végigjárni. Ezek miatt a projektet alaposan kell előkészíteni, megszerkeszteni és precízen megtervezni.

3. Összefoglaló és távlatok

A résztvevők érzelmiileg kötődnek kedvenc helyeikhez. Ezt használtuk fel ebben a projektben, hogy elősegítsük generációk találkozását, fiatalok és idősök párbeszédét. Pusztán azzal, hogy részt vettek ebben a projektben, mind a fiatalok, mind az idősök megmutatták érdeklődésüket a másik nemzedék iránt és számos tanújelét adták annak, hogy nyitottak a folyamatos érintkezésre. A konvencionális szerepmodelleken túllépve lehetséges a kölcsönös érdeklődésen és empátián alapuló dialógus és kapcsolat a generációk között. Ez a projekt középpontjában álló tanfolyamon is megmutatkozott, hiszen ez ösztönözte mindkét generáció tagjait, hogy felváltva éljék bele magukat a riporter és az interjúalany szerepekbe. Ezzel lehetővé vált, hogy mindkét nemzedék tagjai elmondhassák történeteiket és a másik kérdéseire felelve feleleveníthették élményeiket. Bepillantást nyerhettek egymás világába, kicserélhették felfogásukat a világról, és a tapasztalatok hatására bizonyos tekintetben módosíthatták is azokat.

2010 július elején volt az audio túra premierje egy egyházi ünnepség alkalmával. Az ünnepre ellátogatók kíváncsian és nagy érdeklődéssel fogadták a projektet. A bemutatóval egy időben a helyi sajtó egy újabb cikket közölt, amiben beszámolt arról, hogy a projekt befejeződött és mindenki megtalálhatja a projekt során létrehozott eredményt a helyi kerületi honlapon (sankt-schorsch.de). Ugyanitt azoknak a neve és elérhetősége is olvasható, akik felvilágosítással tudnak szolgálni a projektről. Ez azzal a reménnyel kecsegtet, hogy a fiatalok és az idősek a projekt befejezése után is tartják majd a kapcsolatot. A létrehozott audio túra anyagát használhatják majd iskolai osztályok, közösségi egyesületek és a Freiburg-St. Georgen kerületbe egyénileg vagy csoportosan ellátogató turisták. Ezenfelül mind a projekt eredményei, mind ennek a kézikönyvnek az anyaga talán másokat is arra ösztönöz majd, hogy maguk is hasonló intergenerációs projekteket indítsanak. Az olyan helyek és témák, mint a „Búvóhelyek” vagy a „Helyek, ahol titkokra derült fény” vagy a „Helyek, ahova kincseket rejtettek el”, mind érzelmi töltéssel rendelkeznek, és egy-egy érdekes történet elmesélésére invitálnak.

MELLÉKLETEK (angol nyelven)

- kezdő (QP1) és záró (QP2) kérdőívek gyerekek és idős személyek számára
- Oktatási és tanulási segédanyagok az interjúk előkészítéséhez és lebonyolításához:
  - o Grafikák
  - o Interjú ellenőrző lista
  - o Újságírói kifejezések (szógyűjtemény)
  - o Alapvető kérdezési technikák

A mellékletben található dokumentumokat a tanfolyami táblázatban egy csillaggal (*) jelöltük meg.